

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI

Vasario-February 15 d., 1924

442

No. 3 (149)

Adomas Varnėnas.

Laimės Ieškojimas.

ILNUS obalsis — "laimė", del kurios kiekvienas žmogus triūsia. Bet tą obalsį žmonija įvairiai supranta, todėl jis įvairiose srityse ieškomas. Žmonija įvairiais keliais žengia prie skaisčiosios žvaigždės, kurios pasiekimas atvertų pasauliui laimės šaltinį, patenkin-tų jos troškimus.

Laimės ieškojimas prasideda nuo lopšio. Žavėjantis obalsis — "laimė" — žmoguje yra taip įsigimęs, kad jis padarė žmogų jo pasekėju. Todėl žmonės ieško jos, o ieškodami iškėlė pasaulį darbą. Ir pažvelgę į pasaulį, kur žmogus mano atrasti laimę, pastebėsime, kiek jame yra riksmo ir užimo, kiek kalbų, verksmų ir nuliūdimų.

Slenkant laikui, verčiasi ir gyvenimo knygos — lapas po lapo ir visi prirašyti, bet nėra dar užrašyta, kad laimė jau atrasta. Pažvelgę savo akimis į pasaulį, pamatysime daugiausiai vargą, skurdą ir nelaimes.

Nuskridę pas surūkusią bakūžę, iš kurios išgirsime gilius vaitojimus, ir pažvelgę pro langą, pamatysime, kad skurdžioje mažoje lovelėje sėdi motina ir laiko rankose kūdikį, kurio gyvybę pakirto rūstus mirties angelas.

Nuskriskime mintimis į kitą vietą ir pamatysime mažus vaikučius, kurie, išgriebę į motinos sijaoną, verkdami prašo: "Mama, mama, duok duonelės, valgyt norime!.." Bet nelaiminga moteriškė neturi kuomi pamaitinti, nes prakeiktas alkoholio stiklelis viską pražudė.

Pereikime į didelį auksu žerintį miestą. Čionai tą patį pamatysime. Žengdamas gatve, pamatysi žmogų, renkantį skudurus, kurs tikisi gauti duonos kąsnį. Toliau pažengę pamatysime ištiestą ranką pavargėlio, kuris maldauja iš praeivių pasigailėjimo. Ir kur tik nepažvelgsi, pamatysi vien vargą, vargą... Veltui triūsas žmonių, kurs sujudino pasaulio judėjimą, nes nepanaikino vargo, kuris nustelbia laimės spindulius. Žmonijos pažanga yra bejėgė pašalinti žmonijos vargus. Pažanga ir apšvieta, kuria pasaulis didžiujasi, neįstengia sulaukyti kraujo praliejimo ir ašarų upelių, neprivertčia vado paslėpt savo kardą, o žmones susijungti tikrais broliškumo ryšiais ir pasaulį padaryti tikrą ramybę. Bet žmogus, nors skęsdamas gyvenimo purvuose, vis siekia laimės šviesos. Tas vargas pagimdė žmoguje didvyrio sielą, o skausmai ir pavojai — drąsos kibirkštį. Todel drąsuoliai ir žengia priekin ieškodami laimės — vieni turtuose, kiti moksle ir t. p.

Vieni žmonės mano atrasti laimę turtuose. Jie dažnai išsižada brangaus gimtinių kampelio, kad tik galėjus pasiekti turto. Apleidžia savo kraštą ir keliauja į tolimą šalį, apie kurią taip dažnai kalbama, kad ten ne žmonės ieško turty, bet turtai žmonių. Iš pradžių žerintis auksas nustelbia kasdien pernešamus vargus.

Laikui bėgant atsirado įvairių sunkenybių, kurios kliudė atrasti laimę. Dažnai norisi ne vieną valandą pasidžiaugti savo uždarbiu — labu, norisi būti laimingu, bet ko tai trūksta, ką ir patsai negali išgalvoti. Jeigu ilgiau apie savo nepatenkintą gyvenimą pamano, tai jaučia, kaip

gyva nelaimė artinasi. Nujaučia, kad ta srovė, kurioj manė laimę žvejoti, skandina jo gyvenimą vargo ir nelaimių bangose. Bet žmonės nenustoja ieškoję laimės turtuose, nes jaunosios kartos žengia bočių pramintu taku.

Kiti ieško laimės moksle. Daugelis pasirinko sau už kelią mokslą, kuriame mano žvejoti laimės spindulius. Daugelis iš jų norėjo savo siekius išpildyti, bet neįstengė, nes daugeliui stigo pašalpos. Bet daugiausiai žuvo nelaimių prispausti išradėjai, kurie savo išradimais pakėlė pažangą ir apšvietą. Bet drąsuoliai, kurie ieškojo laimės moksle, vietoj laimės sutiko vargą, skurdą ir nelaimes.

Yra manančių atrasti laimę patenkinant kūno geidulius alkoholio nuodais. Nuslopindamas savo troškulį, jis kartu praranda savo protą ir lieka lyg bepročiu. Tas žmogus, apsvaigęs nuo alkoholio, jaučiasi tam kartui lyg laimingas. Protui stojus į pirmąsias vėžias, jis jaučiasi labiau nelaimingas. Ir, ištikrųjų, jis yra nelaimingas, nes jis atiduoda už alkoholio stiklėlių prakaitu uždirbta centą ir kartu atsiranda skurdas jo namuose ir šeimynoj. Bendrai imant, kurie mano atrasti laimę tame, kas suteikia tik šiai valandai kiek nors pasitenkinimo, tai tas yra apsvylęs.

Be to, yra žmonių, manačių pasiekti laimę garbėj. Kad pasiekti garbingą laurų vainiką, dažnai pakelia kardą prieš savo kaimyną ir tuomet palieja kraujo ir ašarų upelius. Garbėje ir galybėje laimės ieškojo daugelis valdovų.

Napoleonas nukariavęs daugelį kraštų nesijautė patenkintu ir todėl norėjo užkariauti Rusiją. Toksai žengimas prie laimės galėjo atrodyti tik jam geru. Ginklų žvangėsysis, kareivių vargai, žaidos, užmušimai, deginimai ir žmonių ašarų upeliai kėlė pasaulį neramumą. Bet ir patys Napoleonas bėgo atgal norėdamas dar susitiprinti savo tėvynę, bet veltui. Jis patenka į sąjungininkų rankas, o jie išsiuntė garsųjį karvedį salon, kur apleistas žmonių, didžiame rūpestyje užbaigė savo gyvenimą.

Toji pažanga, kuri tiek pažengė į priekį, daro žingsnius ir atgal. Taip iki 1914 m. daugelis fabriku dirbo ginklus net įvairiai patobulindami, kuriais jauni darbuotojai žudėsi viens kitą. Todėl toji pati pažanga sunaikino keliolikos metų darbą ir išžudė daug naujų darbininkų. Pralieti kraujo ir ašarų upeliai sukėlė pasaulį užėsi ir parodė, kad jų pagaminimas davė pradžią vargai ir skurdui.

Taipgi revoliucionistas kursto žmonių minias, tikėdamas paimti valdžią į savo rankas, o kartu pasiekti ir laimę. Bet veltui triūsiasi tie

žmonės, naikindami kardu visa, kas kely papuola.

Laimės žvaigždutė žiba skaisčia, žavėjančia šviesa ir traukia prie savęs pasaulio keleivius. Žmonės žiūri į ją ilgesio akimis, bet kad pasiekti ją, reikia nuslopinti pasaulinį ūzesį ir kad žmonės susijungtų broliškumo ryšiais.

“Skrisk aukštyn, aukštyn, aukštyn iš gyvenimo purvų. Ten laimės anga!”

Tie žodžiai įsiskverbė žmonių sielosna ir jie glūdi amžinai. Tik jų aidas nuolat atsiliepia ir maloniai, maloniai skamba:

Tenai laimės anga...

Aukštyn, aukštyn iš gyvenimo purvų!

Naudotasi litetratūra: “Pažanga ir laimė” Gobis, 1920 m. “Ateitis”.

Putinas.

KĖLĖSI LAISVĖ.

—x—

Akmenio požemiuos amžių ledai
Milžino pajėgas žudė piktai.
Užtvenkė uolos gyvybės versmes
Kolei takus jojo siela pames.

Bet neužgniauzti gyvosios minties:
Požemiais kelią ji saulėn nuties.
Saulės širdis kaip verpetas pabus,
Kraujas pramuš ir kiečiausius ledus.

Amžiais taupyty jėgų kupina
Mušė iš vergo krūtinės liepsna —
Ir po garsingai raudonus ūkus
Akmenio požemy kėlės žmogus.

Krykštauja vėliavos, gaudžia varpai,
Audros krūtinės — ir akys žaibai.
Dega veiduos atgimimo žymė,
Skamba padangėmis laisvės giesmė.

Tikime: obalsiai mūsų giesmės
Tuomet gyvenimo kovą laimės,
Kai nuo aistringų širdžių ir dangaus
Kruvinus debesius saulė nuplaus.

Pranas Genys.

Taip Likimą Lėmė.

Trijų veiksmu pasakos drama.

VEIKIANTIEJI ASMENYS.

Pelenė — 17 m. mergaitė našlaitė. Labai pamotės apleista — nekenčiama.

Karalaitis — sosto paveldėjas, 21 m. jaunikaitis, rimtas, idealus.

Žinys — senovės kunigas. Baltas rūbais, auksuota juosta susijuosęs. Prakilnus stambeldžių dvasininkas.

Pamotė — 40 m. našlė-bajorė, našlaitės Pelenės globėja, gana šykšti ir šiurkšti.

I duktė — 22 met. mergaitė, jos tikra duktė — vyresnioji.

II duktė — 19 met. mergaitė, jos tikra duktė — jaunesnioji.

Laima — geroji dvasia, Laumė.

Karalaičio svečiai, vaizduoja viduramžių įvairiausių tipus:

I vyras — poetas.

II vyras — jo draugas.

III vyras — taip sau bajoras.

I mergaitė,

II mergaitė,

III mergaitė,

IV mergaitė.

Karalaičio tarnai gražiai pasipuošę šalmais, kardais ir jėtimis:

I tarnas,

II tarnas, ir tipingi puotos svečiai, balėto šokėjos, žmonės.

Laikas — gili senovė—viduramžiai.

VEIKSMAS I.

(Turtingo senovės bajoro kambarys, labai senoviškai papuoštas. Kerčioje stalas, senoviškos kedės, sofa. Trejos durys: vienos kieman, kitos virtuvėn ir trečios į kitus gretimuosius kambarius.... Sienose kybo dideli, senoviški paveikslai. Kerčioje didelis veidrodis, ir po jo mažas staliukas. Ant langų gražios gėlės, o prie jų ant žemės sustatytos didelės mirtos ir kitos plačialapės gėlės. Vakaras).

SCENA I.

Pelenė viena.

(Įėjusi apsižvalgo, žiūri pro langą. Paskui atsisisėda mažon kedelėn prieš langą. Paskutiniai

saulės spinduliai nusidriekia per veidą ir palaidas kasas. Išlėto, jausmingai taria).

Jau leidžiasi iš kalnų begriždama saulutė...
Pilkieji debesėliai keliauja pasilsėti...
Ir miškas šimtametis jau tilsta bešlamėjęs...
Vakaro šešėliai pirkutėj žaidžia, šaipos —
Baugu man našlaitei!..
Skaidu... Dievuli brangus,
Sunki mano dalelė,
Liūsta man širdelė...

(Išžiūrėjusi į saulės spindulius).

Saulele motinėle, gaivinki širdį jauną,
Paguosk nuliūdusią širdelę
Priduok ramybės sielai...

(Spinduliai išlėto gėsta, pirkutė tamsėja.

Pelenė jausmingai dainuoja).

Saulelė raudona,
Vakaras netoli,
Laikas jau man gulti —
Dar miego nenoriu.
Sunku akmenėliui
Ant kelio gulėti,
Sunkiau našlaitėlei
Ant svieto gyventi.
Skaidu akmenėliui,
Kad per jį važiuoja,
Skaudžiau našlaitėlei,
Kad ją apmeluoja.

SCENA II.

Pelenė ir pamotė.

*(Įeina dainai tilstant. Scena prašviesėja).
Pamotė (piktai).*

Ir tu čia vėl be darbo tinginiauji!
Ar atlikai žygius?
Ar kaimenę apžiūrėjai?
Ar indai numazgoti?
Pamiršus savo darbus, dainas tik ji dainuoja.

(Pelenė nuliūdus išeina).

Bet dar, kada nutversiu bedainuojant,
Nubausiu tinginę.

(Išreiškia piktą ir kerštingą veidą ir eina paskui Pelenės).

SCENA III.

(Priešais pamotę įpuola labai nudžiugusios abi dukteri.

Pamotė, I ir II dukteri.

I duktė.

Motinėle sengalvėle, karalius puotą skelbia!
Ir kviečia visas mergaites savo karalijos,
Kad jo sūnus sau draugę išsirinktų!

II duktė.

Taip, taip! Kviesliai taip sako.
Ir mes tuojau keliaukime skubiausiai!

Pamotė.

Ar gal tat būt?!—Karaliaus sūnus jaunas,
O ir karalius dar valdyti moka...

I duktė (bučiuodama).

Motule... kviesliai mus prašė paskubėti.
Tuoju keliaukime į pilį karalaičio!

Pamotė.

Gerai, dukrelės, pasipuoškite.

(Dukterys išbėga į kambarius).

SCENA IV.

Pamotė viena.

Rytoj puota. Žmonos karaliui reikia.
O mano štai dukrelė jaunesnioji—ar nepa-
Nėra pasauly jai lygios mergaitės [tikis?
Graži kaip aniolėlis! (pauza).

O gi didžioji? —

Išvaikščiok visą svietaį šiaip ir taip... (rodo)

Irgi nerasi taip gražios mergaitės!

Tačiau turiu skubėt išleisti abi, —

Bet sugrįš—viena tiktai.

Bet gi... Ir aš turiu kartu keliauti!

Mergaitės jaunos, o kelias tolimas.

Ir man puota juk neprošalį...

(išeina prie dukterų).

SCENA V.

(Pelenė viena. Įsineša krepšį, jį padėjus žiūri pro langą).

Oi eičiau aplankyti brangios močiutės kapo
Prie jojo prisiglaudus paguosčiau širdį jauną
Motule, motinėle... kam mane apleidai?..

Oi... eisiu kapinynan...

Lai priglaudžia, dar jauną, šaltas kapas...

Mane paguos močiutė,

Nušluostys ašarėles...

(Prijuoste šluostosi ašaras. Scena tamsėja
Rašva žarų šviesa nusidriekia pro langus ant
josios veido ir kasų).

SCENA VI.

Pelenė, abi dukters ir pamotė.

(Pamotė ir dukters įpuola rūbais nešinos, prieš
veidrodį puošiasi, skuba. Pelenė rymo.

Scena šviesėja. Žaros gęsta).

Pamotė (pamačiusi Pelenę, ironiškai).

O štai kur darbininkė...

Mažytė, nemiegojus... ar nedainuoji?..

(piktai) Prie darbo eitum!

Mes skubame, o jiji snaudžia!..

Pelenė.

Mačiute, tik nepyk—viską jau padirbau;

Jau vakaras... (į šalį)

Toli nuslinko bešypsanti dienele...

Vakaro šešėliai pasauliu viešpatauja

Paukšteliai nutilo skambias dainas dainavę

Ir žvėrys miškuose pasislėpė nakvynei —

Varpai jau vakarinę

Štai gaudžia maldą sutartinę... —

O man vis dirbti liepia...

(Į šalį) Močiute, pasakyk,

Kur sesės ruošiasi skubotai?

I duktė.

Oho!.. žiūrėk, ir jai norėtūs karalaičio!

Norėtų susilyginti su mumis...

Greičiau iš čia!

II duktė.

Bent tu, sesyt, nebarki jos,

Ji — našlaitėlė...

I duktė.

Našlaitėlė! Cha, cha, cha!..

Ir nori dar keliauti į karališką puotą!..

Keliaukita, keliaukita!

II duktė.

Visoms ten kelias atviras,

Tik ne visoms lemta laimuzė.

Tu — ir nesvajok—žmona nebūsi karalaičio.

Iduktė.

Šiandien dar ne, bet rytoj — pamatysim...

II duktė.

Nė tokios tinka karalaičiams.

Kad dar bent aš — tai bent jauna, graži mer-
gaitė.

Pelenė (į pamotę).

Močiute, leisk mane drauge važiuoti,

Nors patarnausiu seserims (į šalį),

O ir norėčiau pamatyti

Didžiuosius rūmus mūsų valdovo

Ir jauną, skaistų karalaitį...

I duktė.

Nereikia jos. Ji — ne bajoraitė.

Namuos palikti reikia — dirbti.

Pamotė.

Gerai. Rytoj žiūrėk visur tvarkos.

Žinok, viena turėsi nakvoti

Ir visa kogeriausiai sutvarkyti.

O jei sugrįžus rasiu tinginiaujant — tada...

Pelenė (sau).

Kaip norėčiau aš drauge keliauti

Ir išvysti tą užburta šalį!

Pamotė.

Kuomi tave papuošim, tu rūbų neturi!
Nudriskėlės neleidžiamos į pilį.
Ne, ne—važiuoti negali, pasilik namuose.
(*Į dukteris*) Dukrelės, paskubėkit.

Abi dukteri.

Gerai, gerai. Skubiname (*išbėga. Pelenė lan-
ge rymo*).

SCENA VII.

Pamotė (prieš veidrodį).

Ir man dar vieną kartą prisaina pasipuošti,
Bet aš daugiau pajėgsiu savo dukterų...
Žiūrėk, atrodau neprasčiausiai —
Raudonis dega skruostuose...
Kad taip man laimė būtų lemta,
Kad mane paimtų karalaitis —
Ir aš likčiaus karalienė viso krašto!
Delto turiu gražiausiai pasipuošti.
(*Puošiasi, pudruojasi, išrodo komiškai*)
Tai aš?! Lyg dešimt metų pajaunėjus
O ne—daugiau—per kokią dvidešimt jaunes-
[nė!

Pelenė (pamačiusi besipuošiančią).

Mamyte, ar ir Jūs drauge keliausit?
Ir aš labai norėčiau tą puotą pamatyti,
Mamyte, vežkis mane drauge...

Pamotė.

Sakiau, nudriskėlės neleidžiamos į pilį.
Antra, nemokėsi nei pasveikint karalaičio,
Nei su kitais svečiais kalbėtis.
Mes tuojau keliaujame. Reikia paskubėti
(*išeina*).

SCENA VIII.

Pelenė viena.

Važiuoja į puotą aukštojo valdovo!
Daugybė ten galiūnų suplauks iš viso svieto.
Daug jaunų mergaičių sau vilisi laimuzės.
Tik aš viena... našlaitė...
Kartį daluzė mano...
Nelemta man vargdieni ramybės širdžiai
Ar aušta rytas skaistus, [rasti.
Ar svira saulė už kalnelių —
Nėra paguodos man brangaus žodelio...
Bet eisiu, eisiu—ieškosiu sau laimuzės
Ant motinėlės kapo... (*pauza*).
Kadaisia—kaip miela būdavo pažaisti,
Juokuot ir krykštauti ant kelių motinėlės...
O kaip žavėdavo dar jauną mano širdį
Skambioji lopšio dainuzėlė.
Kuri man laimės lėmė...
Laimės man... vargdieni... (*pauza*).
Motinėle mano, ar tavo tie skambūs žodeliai,

Kuriuos tu dainavai—į vargą mane stumė?!.

Ar tavo lopšio dainos,
Man lėmė našta nedalelės?!...
Sakyk!.. Prabilk į mano širdį —
Ar patekės kada sauluzė
Ant mano nekaltos galvelės?!... (*žiūri pro*
O skauda širdį, skauda.. (*pauza*) [*langą*].
Štai nakties šešėliai—tie patys, kaip kadaisia
Po langu žaidžia štai ir... lemia, lemia...
Kitados—dar pamenu—kad mano motinėlė
Mane nešiojo ant rankelių —
O šitie tai nakties šešėliai
Po langu žaidė, juokavo, šaipės
Ir lėmė man daluzę...
— Laimuzės lėmė, ne vargelio.
Dabar... širdis kažką štai jaučia
Ir nori skristi tenai—aukštasis takais!..
Kur skrido skambūs atgarsiai dainelių moti-
Kur saulė spinduliais [nėlės,
Myluoja jautrią širdį
Ir meilė viešpatauja!..
O mylimų dainų akordai —
Padanges žavi mėlynąsias!..

SCENA IX.

Pelenė ir Pamotė.

Pamotė (skubotai įpuola pasirengusi keltonei).
Mes visos išvažiuojam. Štai raktai, saugok
juos.

Niekur neišeik iš namų, kol mes sugrįšim
Žinok gerai — viena turi palikti.
O mes tiktai už keletos dienų sugrįšim
Ir daug naujienų tau parvešim...

Pelenė.

Motule, aš viena bijau nakvoti!

Pamotė.

O ko?—Duris užsisklandyk, langus užsilaidyk.
Jei kas norėtų įeiti—neįsileisk... Ko čia bijoti
(*išeina*).

SCENA X.

Pelenė viena.

Likau viena. Šiurpu.
Nakties glūdi tamsa užtraukė juodą šydą...
Baugu net pamanyti—man vienai reiks nak-
Žmonės kalba, būk vaidinas naktimis. [voti.
Sako, būk senovės pilekalny—toli, toli miš-
kuose,
Kur gyvenęs senovėj garsus kunigaikštis,
Šiandiena laumės, rūmų griuvėsiuose gyve-
Ir po svieta lakstančios... [nančios,
Gal našlaičius moka jos priglausti? —
Juk visokių jų yra—gerų ir prastų.
(*Šaukia*) Laima! Laima!...
Atskriskie tarp nakties glūdžios tamsos,

Ateik per girių painumus tau žinomais takais
Ir duok man laimės!.. Ateik!.. Ateik!.. (*Susimasto*).

Tik senovėj taip būdavo, bet ne šiandien.. .
Skauda širdį... skauda...
Vilioja ją dainelės mano motinėlės,
Kurias man liepė pamylėti, jomis laimingai
būti.

SCENA XI.

Pelenė ir Laima.

Laima (kalba tyliai, slepiningai).

Mane šaukei?!...

Pelenė.

O ne... — tavęs bijau... Atstok, bijau...

Laima.

Nesibijok, našlaite,—likimas lėmė tau laimū-
Vaziuok į puotą karalaičio, [žės.
Tik grįžki pirm gaidžių.

Pelenė.

Atstok, dvasia, tavęs bijau...
Tu gązdint manęs atėjai... Atstok, atstok...

Laima.

Nesibijok, našlaite, man paliepta tave pri-
Tik laukiau tavo balso [glaušti.
Ir atėjau—kaip tik mane šaukei.
Dabar atėjo tavo valanda — keliauk į rūmus
karalaičio,
Tau seksis kogeriausis—aš tau visame padė-
Esi tu aukštos giminės — [siu.
Tave pamils jaunasai karalaitis...
Skubėk, našlaite, metas!..

Pelenė.

Negriaudink manęs. — Aš vargdienė...
Atstok, matau, kad nori suvilioti!..

Laima.

Aš Laima—niekadus vilių nemėgstu
Ir tavęs apvilti nenoriu—o tik padėti.
Jei paliepsi—grįšiu aš į savo šalį
Ir lauksiu vėlei tavo balso.

Pelenė.

Tai tu man laimės duosi? Ištiesų laimės?

Ir man padėsi?! Ne—niekadus!..

Laima.

Žinok gerai, kad Laima žmonėms nedaro blo-
Jei žmonės gero trokšta. [go,

Pelenė.

Bet kas tai? Gal čia tik sapnas?
Gal tu tiktai šešėlis?
Ir išviliojusi mane pasmaugsi miško gilumoje.
Vistiek tavęs bijau, nors taip gražiai man
Atstok!. Atstok!.. Išnyk!.. [kalbi.

Laima (nusigręžia, traukiasi).

Laima likimą lemia (*scena išlėto tamsėja*).

Pelenė (nudžiugusi).

Tu, ištiesų, gera! (*tiesia rankas*) Palauk!
Padėk surasti man dalužę!..
Man — našlaitei... Padėk!..

Laima.

Eik šian—tave priglausiu (*glaudžia*).
Viską aš jau parengiau:
Karališką vežimą, žirgus kogeriausius.
Kelius žinau aš kogeriausiai.
O tenai — karalaičio puotoj
Kartu aš būsiu su tavim.
Našlaičius man liepta priglausti.

(*Lau mē pakelia lazdele. Staiga visai sutemsta. po valandžiukės nušviečia skaišti šviėsa. Lau mē tebestovi ranką iškėlusi. Pelenė papuošta gražiausiais rūbais. Laima paima josios ranką ir išsiveda lauk. Pasigirsta skambalai, vežimų dundėjimas. Pelenė išvažiuoja.*)

(*Galas pirmojo veiksmo.*)

—x—

Faustas Kirša.

ŠVENTĖS PRAMOGOS.

—x—

Džiūgauja minios, prakalbos aidai,
Vėliavos, spalvos, dainos, rugtynės,
Piliasi gėlės, orlaiviai skraido,
Šypsosi lūpos, džiaugias krūtinės, —
Laisvė, kaip tvanas, plinta ir auga!
Amžiną priešą, kovos palaužtą,
Sveikini noriai, kaip seną draugą,
Kai mūsų žemė aušta ir aušta...

Girdit? kareiviai griežia dainuoja.
Žingsnis už žingsnio laužiasi eilės —
Šautuvai stiebias, kardai švytruoja.
Lydi armotos bukos ir smailios,
Gatvė net linksta, rūmai net dunda.
Žirgai gi žirgai! Pasakoms muistos!
Rodos Kęstučio kovos nubunda,
Rodos, pražiūri pilys mieguistos!

Kad užsimirštų valandos žiaurios,
Buriasi puotos linksmos, audringos:
Daužias ir skamba kupančios taurės —
Vynas ir midus, kalbos širdingos.
Vadas, kareivis, plunksnos artojas —
Lygūs nuo žagrės Nemuno sūnūs —
Garbina — amžius, žino pavojus,
Ir ginti laimei gimdo galiūnus.

“Lietuva”.

ALEKS. STULGINSKIS,
Lietuvos Prezidentas.

V. Endziulaitis.

Geroji Senelė.

(iš mano atsiminimų).

TSIMENU, kuomet buvau dar mažas, mano tėvučiai gyveno kaime. Kaimas buvo nedidelis, apaugęs medžiais. Viduriu ėjo kelias, abišaliai kurio buvo trobos. Už trobų sodai ir daržai. Soduose augo obelys, vyšnios, kriaušės, serbentai, kituose tik vyšnios ir agrastai su serbentais. Mūsų sode buvo visko, nors nedaug. Palei klėtį augo agrastų krūmai, tarp jų buvo išstatyta, mūsų laimei, ar nelaimei, bičių aviliai. Tiesa, jos dažnai įgeldavo, bet medų labai mėgom. Kaip būdavo gera, kada iškopinėję bites, atnešdavo puikaus, lyg gintaras, geltono, šviežio medaus.

Gera buvo pavasarį ir vasarą bėginėti po laukus, gaudyti peteliškes, ar ant kelio smiltimis žaisti. Nusibos po laukus, grįžtam su broliukais į sodelį agrastų pasiskinti. Tik čia pavojinga: pradės ratuodama aplink zvimbti bitutė—žiūrėk, ir įgels kur nors į galvą ar ranką. Oi, kaip skauda!.. Tuoj bėgte pas motutę—patrins peilio geležte, ar cibulio sultimi ir jau, rodos, taip neskauda. Motutė liepdavo neiti arti prie bičių. Neik!

— tai pasakyti labai lengva, bet kaip neisi, kad ten išsirpę agrastai vilioje vilioja.

Mūsų kaimynas, kur gyveno geroji senutė (aš ją vadindavau teta, nes pas mus visas senutės vadina tetomis) gyveno rytiniam kaimo gale. Toliau už jo buvo laukai, pievos, o dar toliau dunksojo žalioji miškas. Miške, kaip pasakojo vyrai, buvo netik lapių, stirnų, zuikių, bet ir vilkų, kurie vaikus piauna. Žinoma, aš ten niekad nebuvau ir kuomet tik nuėjęs pas senutę, pro galą malkinės pamatydavau mišką, klausdavau: “Teta, ar pas jus vilkai neatbėga?”... Ji nusišypsojus atsakydavo: “Ką jie veiks čionai, jie bėga ten, kur blogi vaikai — gerų nepiauna”... “Tai aš ir, tur būt, geras” — pamanydavau, ir man būdavo linksma.

Senutė labai mane mylėjo. Jos vaikai buvo suaugę vyrai — o senas su mažu visados geriausi draugai. Mylėjau ir aš ją, kaip gi nemylėsi, kad ji mane ir vežimėliu pavėžindavo, pasakų pasekdavo — o kokių gražių!.. Visą naktį galėtum klausyti ir nenubostų. Kaip gaila, kad aš jas visas užmiršau. Velykoms visuomet tekdavo man puikiai išmargintas “margutis”. Kiek ji man visko

yra davusi, nei pats nebegalėčiau pasakyti, nes tų daiktelių nei vieno neturiu. Žinai, mažas — ilgai neišlaikysi: tai sulūžo, tai susimušė, ar prapuolė ir nėra. Gerai tėvelis sakydavo: "Neilgam šuniui dešra po kaklu"... Iš tiesų, taip ir yra.

Jos jaunesnysis sūnus Jonas buvo stalius. Kaip paprastai, siuvėjai, staliai mokėjo griežti smuika ar groti armonika. Jonas grojo armonika. Šeštadieniais, sekmadieniais, ar šiaip vakarais, darbui pasibaigus, ateis pas jį kaimynų vyrai, susės prieklėty, ar kur sode, o Jonas groja. Pypia, kvarksi visais devyniais balsais vargšė armonika. Skurdūs jos aidūžiai mums, vaikams, tai gražiausias Chopino nokturnas. Klausytum jo dieną, naktį, be valgio, be miego, by tik nenustotų grojės. Ir klausydavom. Įlysi į avietes, jų daug aplink klėtį augo, tupi galvą iškišęs, sulaikydamas kvapą ir klausaisi. Artyn prieiti tokiems vaikams, tai tiesiog negalima. Dar "bekelnių", ar "garniu" pavadinis. Didesnio pajuokimo mažam nereikia... Ne taip jau bloga ir avietėse. Tik visa nelaimė, tai žąsys — įlys neprąšytos vicšnios, ilgakaklės, lyg žinodamos ir landžioja po visą sodą. Aviečių tai niekad neapleis — užtikis, tai sveikas prapuolęs, neištrūksi, užpuls,—įžnybs, tik ne viena, o kokios trys supuolusios. Gerai, kad dar žąsys, bet jei jau žąsinas, tai šauk kiek galėdamas, pagelbos, o kol atbėgs, tai ne tik kojas, rankas sužnaibys, bet ir nosis ne ponis: ar kraują praleis, ar mėlyną gumbą uždės. Bet ar šiaip ar taip—muzikos neapleisdavom.

Visą laiką muzika nesigėrėsi — reikia darbas dirbti. O kiek to darbo! Jo niekas galo nerado ir nerai — tai galiu būti pranašu. Dirbdavom, krutėdavom ir vis tekini. Reikia drugių prisigaudyti, gėlių prisiskinti, vainikus pinti, o ant kelio smėlyse darbo daugiausia. Čia reik "namai" statyti, keliai, upės, tiltai, sodai, miškai — jau, rodos, baigi — žiūrėk, atvažiuoja koks begėdis, suardo viską. Lyg po "žemės drebėjimo" vėl viską iš naujo reik dirbti. O kaip besidarbuodams išsivolioji po įvairias niekystes, tai ir ūpas dirbti kažkodel prapuola...

Dūlini pas mamą nevisai linksmas. Ar gi nevertas bausti už tokį neapsižiūrėjimą?..

Kas nevalgė "beržinės košelės", tai nesupras jos skonį, o man ji visai nepatinka!..

O man vieną kartą dar keisčiaus atsitiko. Pamačius, kad mano marškinėliai nekokia tvarkoj (kelnaičių dar nepajėgiau nešioti), mama pradėjo bartis ir liepė nusivilkti. Pamainys geresnius — maniau. Tik čia ne taip jau greit.

"Kad nesaugoji susidirbti, tai galėsi dabar būt nuogas!"

Na tai tau! Nuogas!.. Tuoj sugalvojau... Išsprukau pro duris ir visoje notūroje tuoj pas tetą... Mama neduoda, tai teta duos — nuogas nebūsi!.. Nubėgau. Pamačiusi nusijuokė:

— Kas tau, vaikeli, marškinėlius atėmė?..

Aš tuoj pasakiau, kad netyčioms susitepiau, tai mama kitą neduoda. Ji nusijuokus sako:

— Matai, aš tokių mažų marškinėlių neturiu, o kol pasiūsiu, tai gali dar sušalti, — geriausias, einava pas mamą, aš ją subarsiu ir turės duoti naujus. Paėmus už rankos, parvedė namon ir barą mamą, kodėl ji man marškinėlių neduodanti. Visi pradėjo juoktis. Koki čia juokai, kad svetur turiu eiti marškinėlių ieškoti!..

Koksai tik buvo reikalas, visuomet bėgdavau pas tetą, — ji visuomet nuramindavo, paguosdavo, ar ką nors padovanodavo.

Greit prabėgo kūdikystės dienos. Paaugau, atsirado kiti darbai — nauji rūpesčiai. Reikėjo padėti tėvučiams dirbti ir rečiau pas tetą nueidavau. Kaimas išsiskirstė viensėdžiais. Nors mūsų laukai susisiekė — buvom kaimynai, bet vistiek toliau nuo vieni kitų gyvenom ir dar rečiau pas tetą apsilankydavau. Sakoma, kad rečiau sueinant, vienas kitą pradeda pamiršti, nors ir artimiausias žmogus darosi lyg svetimas. Taip ir yra.

Jos sūnų Joną, prasidėjus karui, pašaukė kariuomenėn, kitas apšvedė. Senutė gailėjo sūnaus, dažnai verkdavo, o vėl marti — nesavoji: ar žodį aštresnį pasakys, ar šiaip kuo nors įžeis —senutei peilis po kaklu. Jautėsi visų apleista užmiršta. Jau niekad jos nematydavau linksmos. Sulinko, susenėjo, plaukai pabalo, lyg šalnos pagauti, akys nuo ašarų paraudo, įdubo...

Pamatęs ją, nebegdavau glamonėtis, kaip pirmiau. Kol žmogus linksmas, laimingas — visiems jis malonesnis, su juo norisi drauge pasidžiaugti gyvenimo laime, bet kuomet žmogų prislėgia vargų našta, išspaudžia ašaras, tuomet niekam jis nemalonus, tik pasigailėjimo vertas. Susitikus su juo nėra linksmumo, nėra kuo pasidžiaugti, tik kaž kokia širdgėla užsikreti, pačiam darosi skurdu, liūdna. Jautiesi, lyg pats būtum kaltas jo nelaimės — reikia paguosti, suraminti. Kuo gi aš galėjau patarnauti senutei vaiku būdamas. Nesuprantamos man širdgėlos, kurios pasenęs, daug prityręs žmogus, kenčia. Jaunas nepratęs liūdėti. Jį traukia linksmai žaislai, gyvenimo laimė, o čia su vargų suspausta senute vien tik kankynė...

Senatvėję žmogus nori pasilsėti, atsikvėpti rengdamasis amžinybėn, o čion gyvenimo audra visu smarkumu blaško silpną, vos degančią gyvybę liepsną, išardo ramią sielą — ligi dugno

priverčia išgerti gyvenimo vargų karčią taure... Supratau, kad mano paguoda, tai tik lašelis šalto vandens, užpiltas ant beliepsnojančio didelio gaisro, kad ji tik suerzina ir taip jau didį skausmą. Aš bejėgis, persilpnos rankos, kad galėčiau nors pajudinti vargų našta... Skurdu ir nejauku, kuomet matai artimą verkiant ir negali jį paguosti — reikia palikt verkiantį. Kaip tai ne sąžininga darosi — rodos, bėgtum palikęs, užmirštum...

Išvažiavau mokintis. Ten kitas gyvenimas, kitas pasaulis atsidengė — visai pamiršau senutę. Mokiniesi — tiesi ateičiai lygesnį kelią, kad būtų lengviau keliauti, nereiktų dažnai suklupti, parpulti, paskui savo nelaimę skųstis, verkti. Matai, kaip daugelis žmonių be atodairos keliauja, suklumpą ir žūsta. Man rodės skurdus toks gyvenimas. Troškau šviesos, laimės. Drumstė sielą raudos, aimanavimai. Pasaulis rodės toks gražus, viliojantis, tad kam tie žūvančiųjų skrūpulingi šauksmai!..

Kartą parvažiavęs Kalėdoms atostogų, sužinojau, kad senutė sunkiai serganti. Nuėjau atlankyti. Koks liūdnas žmogaus likimo reginys!.. Jaunysta?!.. Ar tiki, kad ateis laikas, kuomet tu štai, kaip šitoji senutė, gulėsi mirties patale ir lauksi, kada mirties Angelas užmerks amžinai akis!.. Kur dingo toji didinga žmogaus grožė, grakštumas?!... Sunyko, sudžiūvo — vieni kaulai belikę. Vietoj žydrių, kuomet nors viliojančių ne vieną jaunikaitį, akių, dabar vien tamsios duobės belikę. Veidai pageltę, lyg rudens lapas, įdubę. Lūpos suspaustos, plaukai, it sniegas, nubalę. Visas kūnas atšalęs, sustingęs, surumbėjęs. Jei ne retas krūtinės kilnojimasis — būtų lavonas, kurį žemė tuoj paprašys savo globon.

Kuomet matai žmogų stovintį tarp angos mirties ir gyvybės pasaulių, apima koks tai tamsus liūdesys, nenoroms pamanai: "O manęs — ar ne toks likimas laukia!"...

Pravėrus lūpas senutė tyliai paprašė, kad pasimelstų už ją, ar ką nors paskaitytų. Paėmęs maldaknyges pradėjau skaityti maldas prie mirštančio. Skaičiau, bet maža ką supratau. Mintys skrajojo kaž kur toli nuo to baisaus prisirengimo mirtin. Aš jaunas, suvisai nei mąstyti apie ją nenoriu. Kam ta baisinga mirtis, kad gyvenimas ir jo laimė daug malonesni yra, o čia, net šiurpas perėjo, rengiu žmogų kitan pasaulin...

Beskaitant visi sužiuro į senutę. Duktė paėmė grabnyčią ir uždegus įdavė į rankas... Miršta... Dar keletą kartų giliai atsikvėpė, bet tai jau buvo paskutiniai atdusiai — išlėkė dvasia iš

atšalusios krūtinės ir negrižo... Nuskrido ten iš kur buvo atėjus.

— Numirė?!... Verksmas...

Suspaudė širdį šaltis. Nežinojau, ar man tos senutės gaila, ar tokio liūdnio žmogaus likimo, nuo kurio niekas negali pabėgti...

Susimąstęs, susijaudinęs grįžau namo. Ėjau tuo keliu, kuriuo mažas būdamas dažnai bėgiuodavau pas senutę. Dabar jis buvo baltu sniegiu nuklotas.

Šaltas šiaurės vėjas švilpė per ledu apšalusias medžių šakas. Tasai švilpimas atrodė koks tai liūdnas, baugus, sielą perveriantis, lyg mirštančio, vaitojimas...

Einu jaunystėje numintu takeliu. Atsimenu daug įvairių nuotikių tose laimingose sapnų dienosė. Rodos, matau, senutė vėžina mane vežimėliu, žada Velykoms margučių atnešti, o aš juokiuosi, prašau, kad senutė tekina mane pavėžintų. Sakau: kaip užaugsiu, tai aš tavę pavėžinsiu...

Nereikia jau jai mano patarnavimų! Pažadėjau — neišpildžiau!.. Kuo aš atsiteisiu?.. Ji man tiek gero yra padariusi, o aš — nieko... Atsiminiau, kad reikia už ją pasimelsti. Pradėjau melstis, tik greit malda nutrūko... nunešė mintys kaž kur toli nuo žemės, kur nėra mirties, — gyvybė kur viešpatauja.

Nutilo lūpose maldos žodžiai, tik sniegas po kojomis gailiai cypė... šiaurės vėjas rūstų mirties imną giedojo...

A. Panemunė,
5—VII—23 m.

J. Naruševičius.

PAŽADAI.

—x—

Daug geriau gyvenant
Nieko nežadėt,
Negu pažadėjus
Nebeištesėt.
Jeigu pažadėjai
Ką nors padaryt,
Žiūrėk, kad pajėgtum
Žodį išlaikyt.
Pažadai — tai skolos,
Kurias reik mokėt,
Kurios nebegali
Užmirštos gulėt.
Tad pažadus darant
Apmąstyk gerai,
Ar tu juos išpildyt
Galėsi tikrai.

M. KRUPAVIČIUS,

Žemės Ūkio ir Valstybės Turtų ministeris, Žemės Reformos iniciatorius, Krikščionių Demokratų Partijos vadas, įžymiausias Lietuvos parlamentaristas ir oratorius.

Sidabrinis Pinigas.

(Vengrų pasaka).

ISOJE karaliaus Kodako kariuomenėje nebuvo kareivio narsesnio už grąžųjį Marzi. Kare su turkais jis taip atsižymėjo, kad atkreipė į save visų dėmę. Visą krūtinę jam apsaugstė ordenais...

Karas pasibaigė, vėl grįžo ramusai taikos laikas. Nuliūdo Marzi, iš rūpesties nežino kur dėtis. Veikti visiškai nėra kas: pasirodyti paraduose ir dirbti gimnastiką aikštėje prieš kareivines? Et, neverta taip tarnauti! Ir, ilgai negalvojęs, Marzi atsisakė iš kariuomenės ir grįžo tėviškėn.

Pareina jis namo, o tenais viskas ne taip, kaip paliko; ir tos vietos, kur stovėjo tėvų namai, pažinti nebegalima. Tėvai pasimirė trys metai atgal; broliai pasidalino tarp savęs tėvo palaikus, o apie Marzi ir pamiršo.

— Argi man nieko neduosite? — paklausė brolių — tėvas mirdamas, tur būt, liepė visiems lygiai dalytis?

— Nėr nieko pas mus tau, brolau. Štai pasiimk, jeigu nori, sidabrinį pinigą, ir eik savo keliu, o neisi, tai jėga išvarysim...

Nesibarė Marzi, pasiėmė pinigą, paverkė prie

tėvo ir motinos kapų ir nuėjo sau, kur akys vedė, kur kojos neša.

— Eisiu, — mano jis, — svetimón šalin laimės ieškotų.

Ilgai, ilgai jis viens pats ėjo per kalnus, miškus, per laukus, žalias pievas; ne vieną naktį jis nakvojo po atviru dangum: kada po krūmu pernaktvos, o kada ir visai tyrame lauke. Oras vaiskus, dieną saulutė šildo, iš miško paukštelių giesmė skamba, laukuos gėlės kvepia, žiogeliai šokinėja, viskas gyvena, džiaugiasi...

Marzi nudžiugo.

— Tiesa, nėr už ko nosis pakabyti! — mano jis. — Aš dar jaunas, jėgų yra, kas žino, gal laimė man dar šyptels...

Štai jis eina kartą pavakare pro mišką ir mano, ar ne laikas pasieškoti medis plačiomis šakomis, kur naktį prisiglaust galėtų. Nespėjo jis apsidairyti, kaip, tartum, iš žemės prieš jį iššoko senelis-elgeta; stovi senelis, graudžiai verkia, ašaros byra, taip gailiai išmaldėlės prašo...

Pagailo Marzi vargšo senelio; išėmė jis iš kišenės vienintėlį sidabrinį pinigą ir padavė elgetai:

Dėkoja senelis, lenkiasi.

— Ačiū tau, vaikinėli, amžį neužmiršiu ta-

vo mielaširdystės; o užu tai, kad pagailėjai senio, štai tau mano dovana: ko tik panorėsi — viskas tavaip ir bus.

— Ar gi? — paklausė lyg nenorėdamas tikėti Marzi.

Pasakė tai senelis ir dingo, tartum, jo suvis nebuvo, tartum, žemėn nugramzdėjo.

Tą vakarą Marzi nemiegojo; jis atsikėlė ir nuėjo toliau. Eina, bet senelio žodžiai iš proto neišeina... Ryte priėjo didelį trukšmingą miestą. Vyrai vaikštinėjo brangiais rūbais apsitaisę, moterys kokias tai negirdėtas dainas dainavo. Aikštėje kariai iš auksinių ąsočių vyną gėrė ir ką tai ginčijo. Priėjo prie jų Marzi, pasiklausė; pasirodė jam, kad kariai tokiu būdu vilioja jaunus vyrus į karaliaus Baratoko kariuomenę, kuriam tuomet stigo žmonių, o kaip tyčia, reikėjo karan stoti. Viliotojai pasirodė tokie linksmi, pinigai taip garsiai žvangėjo jų kišenėse... Neiškentė Marzi, priėjo prie jų, išgėrė dvi-tris puikaus vyno taures. Sirdin karščio, tartum, kas įpylė; Marzi pradėjo šokti ir pats nepatėmijo, kaip ant jo galvos atsirado kareiviška kepurė baltom plunksnom.

Štai jis ir vėr kareivis. Rytoj jo pulkas turėjo iškeliauti. Marzi gerai žinojo visus karo dalykus, prie to gi buvo narsus ir gražus, taigi ir pakliuvo karaliaus pulkan. Už tokį atsižymėjimą neapkentė jį daugelis kareivių, kai kurie dar gi prisiekė žiauriai jam už tai atkeršyti.

Kartą kaip tai, — senai jau tai buvo, — viena geroji feja padovanojo Baratokui "burtų" žiedą; kuomet karalius jį užmaudavo ant piršto, jis likdavo nepergalimu. Su kuo tada kariaudavo, tą nuveikdavo. Nelaimei, šį kartą karalius "burtų" žiedą (talismaną), skubiai ruošdamasis karan, pamiršo. Ir štai, neprasidėjo dar karas, kai laimė jį apleido. Priešas suvis netikėtai užpuolė jo kariuomenę, kad ji nespėjo pasitraukt nei į artimiausią miestą, kur būt radus pagelbos. Priešas, patėmijęs atsitraukiančią Baratoko kariuomenę, narsiau pradėjo pulti ir briautis gilyn ir gilyn Baratoko karalijon. Norom nenorom reikėjo Baratokui stot mūšin.

Karalius gailiai verkė, matydamas, kad niekaip negalės priešui atsispirti. Tuomet sušaukė jis visus vyriausius vadus (heroldus) ir liepė skelbti visur, kad kas iki mūšiui atneš jam talismaną ("burtų" žiedą), tas galės vesti jo dukterį, gražiąją Milę.

Į karaliaus ruimus buvo toli. Pakeliu buvo kalnai, upės, tęsėsi lygūs laukai. Ankščiau, kaip per septynias dienas ir septynias naktis negalima buvo nei manyti tokį kelią nukeliauti. Heroldai tik šaukė, tik šaukė, bet niekas neapsiėmė tą atlikti.

Čia Marzi staiga atsiminė senelio-elgetos žo-

dį, drąsiai priėjo prie karaliaus ir tarė: "Viešpatie! Aš apsiimu tau pristatyti žiedą iki mūšiui prasidėsiant; tiktai tu jau savo žodžio nepamiršk!..

Baratokas savo ausim netikėjo, džiaugėsi, ruošė kareivį kelionėn...

Marzi, ilgai nemanęs, tuojau pasivertė pilku kiškeliu ir skubino, bėgo, kai vilyčia, per laukus, žalias pievas. Štai prieš jį upė. Akies mirksniu jis pavirto iš kiškio didele sidabrine žuvimi, greitai perplaukė upę, paskui jis pasivertė pilku karveliu ir nulėkė virš kalnų ir miškų.

Baratokas nei įsivaizduoti nespėjo, kad Marzi jau buvo pas jo rūmus. Radęs atdarą langą pas gražiąją Milę, įlėkė jis pilku karveliu; karalaitė sėdi ir verpia, o karvelis atsitūpė ant kelių. Pamačiusi karvelį, paėmė jį Milė ir pradėjo visokiais saldumynais vaišinti. Staiga Marzi vėl pasivertė žmogumi ir, kaip buvęs, atsistojo prieš karalaitę, papasakojo jai visa. Milė užraudo, nuleido akis, paskui, tartum, atsibudusi, pagyrė Marzi už narsumą ir pasakė, kad tinkanti būti jo žmona. Paskui padavė jam "burtų" žiedą ir liepė sergėtis tų, kurie jo taip neapkenčia, nori nužudyti.

Marzi ir pats manė, kad laimingai parnešt žiedas jam nepavyks, todėl paprašė karalaitę paimiti prirodymui, kad jis pas ją buvo, tris daiktus. Milė sutiko; ji liepė jam pavirsti pilku karveliu ir ištraukė dvi plunksnas iš jo sparnelio; paskiau — sidabruota žuvimi ir nulupo nuo jo aštuonis žvynelius, o kiškiui galą uodegos nurėžė.

Čia Marzi vėl pavirto, kaip buvęs, žmogumi ir pabučiavęs Milę, vėl pavirto pilku karveliu ir išlėkė padangėn. Jo snape taip ir blizga "burtų" žiedas brangiu akmenėliu. Ir ilgai jis taip lėkė virš debesų, virš girių ir kalnų, pakol nepakilo smarkus vėjas. Susuko jį ore ir privertė nusileisti žemėn. Prieš jį toli, toli tęsėsi rugių dirva. Greit jis pavirto kiškiu ir iš visų jėgų pasileido bėgti pirmyn. Žiūri, jau ir karaliaus palapinė matyti. Nudžiugo Marzi. "Tai, — mano jis, — smagiai paūžšiu aš per savo vestuves karaliaus rūmuose".

Staiga pasigirdo šūvis! Kiškėlis sudrebėjo, ištiesė kojeles ir puolė apmiręs. Kareivis sargybinis, neapkęsdamas laimingojo, pamanė, kad visai jį užmušė; priėjo prie gulinčio, atėmė žiedą ir nuėjo tiesiog į karalių.

Laimė vėl grįžo Baratokui. Priešą sumušė, patį karalių paėmė nelaisvėn, miestus sunaikino. Pergalėjusi kariuomenė plevėsuojančiom vėliavom linksma grįžo namo. Sostinėj karalių patiko triukšmingai. Piliečiai linksmai šaukė, metė jam ir jo linksmai kariuomenei po kojų gėles.

Iš rūmų lango Milė veltui ieškojo akimi savo gražųjį Marzį; nebuvo jis kariuomenėje kviečiančioje ją linksmintis aukštai iškeltom vėliavom.

Karalius tuomet įėjo į rūmus. Didelėj baltoj salėje jį pasitiko dukte.

— Štai tavo vyras, — tarė jai Baratokas, rodydamas į Marzį užmušėją: — aš prižadėjau jam tavo ranką už tai, kad jis mane išgelbėjo nuo priešo. Lai rytoj sutuoks jus ir lai visa karalystė mano nudžiugs, brangioji mano dukrele!

Išklausiusi tėvo, karalaitė gailiai apsisverkė. Ji užsidarė savo kambaryje, nuliūdo; nevalgo, negeria, niekam nei žodžio netaria. Nuo jos veidų dingo raudonumas, akyse matėsi baisus liūdesys. Matydama, kaip nyksta Milė, karalius labai susirūpino ir liepė sušaukt daktarus iš visų karalystės kraštų. Ilgai jos klausinėjo, žiūrinėjo visi daktarai, bet nei vienas iš jų negalėjo suprasti, nepažino Milės ligos.

O tuo metu pašautas kiškėlis vis dar gulėjo lauke. Grobonys paukščiai suko apie jį, kiekvieną minutę pasirengę draskyti.

Kartą, anksti rytą, kai tik saulė užtekėjo, pro sužeistąjį kiškėlį ėjo tas pats senelis, kuriam Marzi kadaisia atidavė paskutinį savo sidabrinį pinigą. Senas elgeta tuojaus pažino savo geradarį, priėjo prie jo arčiau ir palytėjo jį savo "burtų" lazdele.

Kiškėlis akies mirksny išbudo, ištiesė kojeles, padėkojo seneliui ir iš visų jėgų leidosi bėgti prie karaliaus rūmų. Pasivertęs vėl žmogumi, jis stojo prieš karalių ir visa papasakojo, kaip buvo.

Bet Baratokas iškart nenorėjo tikėt juo ir pašaukė prie Marzį kareivį, kuris jam padavė "burtų" žiedą.

"Nelengva buvo visa iširti. Galutinai, Marzi tarė karaliui:

— Viešpatie! paliepk savo dukteriai nuteist mus: lai ji pasakys, kuriam jos vyras būti.

Baratokas pagalvojo ir liepė pašaukti gražiąją Milę. Pamačiusi Marzį, karalaitė taip nudžiugo, kad, nesijausdama, puolė jam ant kaklo ir sušuko:

— Štai mano vyras! Štai kam aš atidaviau "burtų" žiedą.

Marzi visas taip ir užsidegė laime. O Baratokas, tartum, pamiršęs, žiūrėjo į jaunųjų porelę ir nežinojo, ką daryti. Milė, matydama, kad tėvas vis dar svyruoja, priėjo prie juodo medžio skrynelės, atidarė ją auksiniu rakteliu ir išėmė tuos pačius daiktus, kuriuos paėmė iš Marzį, jam "burtų" žiedą atiduodama.

— Tėve! — tarė ji, — lai tas, kas vadinasi

mano vyras, bėga pilku kiškėliu, plaukia sidabruota žuvele, lekia mėlynu karveliu...

Užmušėjas pabalo ir, iš baimės, nei žodžio ištart negalėjo.

O Marzi, pasivertęs pilku karveliu, užtūpė karalaitėi ant kelių. Jinai pridėjo jam prie sparnelio plunksnes ir jos tiko. Žuvelei tiko aštuoni žvyneliai, o kiškėliui — galiukas jo minkštos uodegėlės.

Dabar karalius, sužinojęs visą tiesą, liepė nubaust nenaudėlį, o Marzį paskelbė vyras savo dukters.

Vestuvės tęsėsi visą savaitę. Buvo didelio džiaugsmo. Po vestuvių Marzi gavo visas žemes, laike paskutinio karo nuo priešo užkariautas. Marzi buvo narsus, vikrus, — greitu laiku dar išplėtė ribas savo karalijoj ir dabar gyvena su savo gražuole-žmona. Marzi myli savo šalį, rūpinasi žmonių būviu; priešai bijosi jo ir gyvena taikoje; jo pavaldiniai myli jį ir ramiai sau gyvendami dirba kruta po priežiūra savo karaliaus Marzį.

Vertė

V. V.

Žibuntas.

NEIŠPILDYTI TROŠKIMAI.

—x—

Norėjau aš linksmai dainuoti,
Norėjau aš nebverkt daugiau,
Norėjau gaudžiai nedejuoti,
Bet uždainuot kur kas linksmiau.

Tariau: užgis širdis žaizduoda,
Užmiršiu dainas praeities —
Pasklis daina, lyg džiaugsmo burtai,
Linksma, graži, skaidrios minties.

Norėjau vargūi prieštarauti
Poezijos šviesiu kardū,
Norėjau jo šaknis išrauti
Tiesos garbinguoju vardu, —

Bet didis karas mus ištiko
Vėl lydymas verksmų, kraujų
Ir mano norai pasiliko
Vėl skundų lydimi naujų.

Ar galima man nedejuoti,
Kai verkia tūkstančiai kitų?
Ar galima linksmai dainuoti
Tarp skaudžiai karo nuskaustų?

Tesutrupėtų tokia lyra,
Kuri skambėt drįstų linksmai,
Kada ji ašaroms apžyra,
Kada ją verčia imt skausmai!

Žibuntas.

Antakalnio*) Miške.

—x—

Kaip gera čia! Kaip sotus tas miškų kvapumas,
Gaivinantis ir kūno ir sielos jėgas!

Kaip veria akį man eglaičių nuolaidumas,
Kaip jaučia jos vėjelio lengvutes bangas!

Man gera čia! Nebgirdis čia nei miesto trenks-
Nei klausą ardančiojo mišinio garsų; [mo,
Čionai krūtinė nebejaučia jokio kenksmo,
Tik lengva, tik ramu, tarp eglų ir pušų.

Čia lomos, čia kalnai nuo amžių sutvarkyti,
Čionai vingiuojasi kelelis į laukus,
Ten kalno griovai smėliu lygiai nubarstyti;
Tankmėj gi voveraitė trūsia pas vaikus.

Ramu miške. Jaunieji ūgiai kvapsnį barsto,
Paukšteliai, pasislėpę kur į šakeles,
Tik čiulba, tik giesmelių punktus varsto,
Ir man gražina praeities dūmas galias...

Jau svjra man galva nuo didžio jų sunkumo,
Ir aš jaučiuos lyg Nemuno žaliuos miškuos...

Tenai, tarp vakaro nepaprasto gražumo,
Aš meilės grožėje skendau. Tuose laukuos...

Mieloji! Gal del vargo dar neišdainuoto
Nemaž ir tu praliejai ašarų gaudžių,
Nekartą Nemuno vandens matei kraujuoto,
Ir bendrą ilgesi didini mūsų širdžių...

Ten suardytas apkasais mūsų takelis,
Kur vaikščiojom dažnai tarp girių ir kalnų,
Ir gal išmintas tavo žolynų darželis,
Kur man paškindavai žiedelių raudonų...

Tylu miške. Bet liūdna man. Diena jau gėsta.
Tamsa jau smelkias seno miško gilumon,
Jau varpo aidas miško tankumynuos skėsta,
Jau šaukia prie maldos, ir aš einu namon.

—x—

J. Naruševičius.

Klasta reikalauja dažnai pridengimo
Ir eina pasaulyj vingiuota vaga.
Teisybė nemėgsta jokio papuošimo,
Pasauly keliauja visiškai nuoga.
Klasta, melagystė labiau žmonėms tinka,
Neg žodis teisybės giliausias, kartus,
Kuris jog nekartą daug priešų sutinka,
Kurie prieš teisybę uždaro vartus.

*

Jei tu esi tokioj draugioj,
Kur žmonės randasi pikti,
Kurie teisybės neapkenčia
Ir melagyste sutepti,

Prieš juos tu baimės neturėki
Ir nesigėdinki tiesos,
Nors daug turėsi nesmagumų,
Bet jie tau kelio nepastos.
Tiesos giliai sieloj paslėptos
Nei joks priešas neišraus,
Ankščiau, vėliau tiesa iškilus
Ir jų širdyse viešpataus.
Ne kartą vienas tiesos žodis
Savyje turi tiek svarbos,
Kad melagystė neišlaiko,
Jam pasiduoda be kovos.

*

Tas, kurs žmogaus garbę teršia,
Gerą vardą pagadina,
Nejučiomis pats del savęs
Iš apkalbų kilpas pina.
Tas, kurs kitam kasa duobę,
Nors ir saugosi įpulti,
Bet dažniausia pasitaiko
Būna priverstas jon gulti.
Nelinkėk kitam nelaimės,
Nes ir tu jos neišvengsi,
Apkalbėjimais nekartą
Sau pačiam labiau užkenksi.

*

Garbė įgyta per melagystę
Labai netvirta, greitai suvysta,
Gera nespėjus net pražydyti,
Be laiko turi veik nubyrėti.
Garbė tikroji iš darbo gauta,
Garbė teisingai užsitarnauta
Į save traukia, gėrėtis kviečia
Ir, kaip saulelė, amžinai šviečia.

*

Tas, kurs darbo dirbt nenori
Ir gyvenant tinginiauja,
Veltui leidžia brangų laiką,
Pats save vargais apkrauja.
Žmogus be užsiėmimo —
Debesys nereikalingas,
Kurs lietaus nebeišduoda,
Visiškai mums nenaudingas.

*

Kaip pūslės tol nepastebėsi,
Kol dar nebus ji išpūsta,
Kol išvaizda paviršutinė
Jos nepastos visai kita.
Tą pat pritaikint žmonėms tenka
Giliai puikybės išpūstiems:
Delto jie vaikščioj' pasipūtę,
Kad būtų matomi visiems.
Mat, bijos, kad nepasipūtus
Mažai kur rodytis galės,
Užvis labiausiai tokiems rūpi,

*) Antakalnio gatvė Vilniuje ir šale jos gra-
žus, senas miškas gatvės vardu.

Kad niekas jų nepastebės.
Naudinga nieko nepadare
Didvyriais statosi didžiais,
Kaip putos, kilę iš padugnių
Pavirst nor gėrimais saldžiais.

*

Jeigu gyvendamas išgirsi
Piktų visokių apkalbų,
Kurios iš balto verčia juoda,
Aštriau sužeidžia neg kardų, —
Nėkuomet joms nepasiduoki,
Nenusigąski niekados,
Bet eik drąsiau prie savo tikslo,
Nepaisant jokios apkalbos.
Gyvenki taip, kad netikėtų
Piktiems liežuviams, apkalboms,
Naikink, kas pikta tavy auga, —
Paliaus tikėti žmonės joms.

*

Neieškok šiame pasauly
Didžių turtų ir garbės,
Kurie tave laimingesniu
Padaryti negalės:
Tai žibučiai apgaulingi,
Nepastovūs, netvirtai,
Kurie maino savo vertę —
Šiandien — toki, ryt — kiti.
Tai dulkelės, kur prieš saulę
Mus vilioja pažiūrėt,
Kada maudos tyram ore,
Negal nieko mums padėt.
Geras vardas išlaikyti
Yr už viską mums svarbiau:
Juo tvirčiau jį išlaikysi,
Tuo gyvensi laimingiau.

*

Jei nori būt kalboj tvirtu,
Laikyk liežuvį už dantų;
Jam niekus pliaukšti nedaleisk
Ir juo nei vieną neįžeisk.
Liežuvį visada valdyk,
Ižeist net priešą nemėgink.
Žodžiu padarytos žaizdos
Juk neužslėpsi niekados:
Pati žaizda gal greit užgyt,
Bet randas jos vis bus matyt.
Žinok, kad žodis ne žvirblys —
Išsprukęs pats atgal nelys,
Gražinti žodžio negali,
Dėl jo nukęsti daug turi.

*

Gyvenk pasauly ir mokykis
Nepaisant amžiaus nuolatų:
Gyvenimas yra mokykla,
Kurios nebaigsi niekados,

Tai yr' mokykla, kur paduoda
Užvis daugiausiai mums žinių,
Kurioj mokytis visi gali,
Kurioj daugiausiai telp' žmonių.
Gyvenimas tai didi puota,
Kurioje visko yr apščiai:
Mokėk, kas tinka, pasirinkti,
Gyvensi laimėje saldžiai.
Laimingas, kas gyventi moka,
Atrand' gyvenimo kelius,
Kurie į tiesą aiškiai veda,
Kur tobulesniais daro mus.

— o —

Vyt. Svajonis.

KANČIA.

— x —

Paskendo krūtinė kančioje,
Liepsnoje dega išlėto širdis...
Šaltosios bedugnės tamsoje
Nejaučiu, ar diena, ar naktis.
Užmigo mano lakioji mintis,
Lyg Sfinksas Aigipto šalies.
Užgeso, išnyko gražioji viltis,
Kaip aukurai šventosios ugnies.
Ir einu pasauliu galvą nuleidęs
Paslėpęs giliai savo kančias,
Vagomis mano išraižiotas veidas
Nedžiugins gatvių dulkėtos minios.

— o —

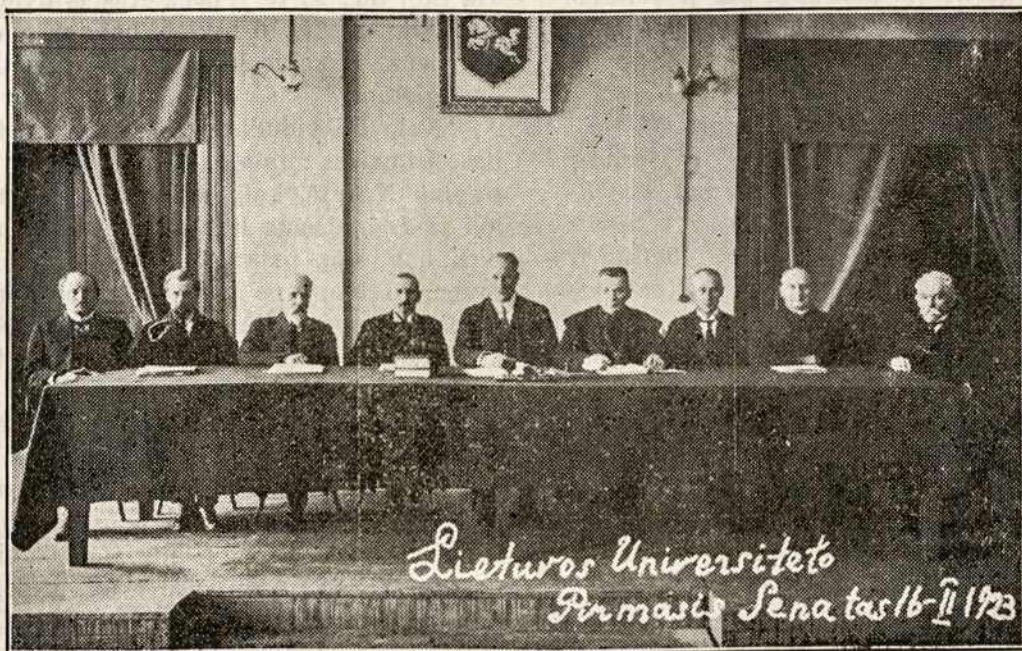
Vyt. Svajonis.

DU ARU.

— x —

Susitiko du aru
Suplasnoję ant kalnų
Pasirijo saulę siekti.
Vienas tarė: — "Jei pailsi —
Aš paremsiu sparnu savo".
Kitas tarė: — "Jei paskęsi
Karštos saulės spinduliuose —
Savo sparnu aš užklosiu."
Ir pakilo į padangę.

Žemė rūkais užsidengė.
Vienas tarė: — "Sek mane,
Aš tiesiog į saulę skrendu."
Kitas tarė: — "Nežinia...
Tavo kelio aš nerandu."
Ir paniurę du aru
Pasirinko du kelius:
Vienas skrido į rytus,
Kitas siekė vakarus.

LIETUVOS UNIVERSITETO PIRMASAI SENATAS 16—II—1923 M.

Tuo metu rektorium buvo prof. Šimkus, dabar prof. Čapinskas.

A. P. Čechov'as.

Baikutė.

—x—

Giedras žiemos vidurdienis... Stiprus šaltis... Mes stovime aukštam kalne. Nuo mūsų kojų iki pat žemei traukiasi nuolaidi lyguma, į kurią saulė žiūri, kaip į veidrodį. Šale mūs mažos rogutės apmuštos aiškiai-raudona gelumbe.

— Nuvaziukim žemyn, Nadežda Petrovna! — maldauju aš. — Viena tiktai kartą! Tikėkite, pasiliksimė visiškai sveiki.

Bet Nadytė bijosi. Visas atstumas nuo jos mažų kaliošų iki galui ledų kalno rodosi jai baidia, neišmatuojamai gilia bedugne. Apmiršta josios dvasia ir paliauja alsavus, kada ji žiūri žemyn, kada tiktai aš pasiūlau sėst rogutėsna. Bet kas gi bus, jeigu ji pasirįžš nulėkti bedugnėn! Ji mirs, išeis iš proto.

— Maldauju, Jus! — sakau aš. — Nereikia bijotis! Supraskite gi, tai akla baimė.

Nadytė galop sutinka, ir aš iš veido matau, kad ji sutinka turėdama pavojų gyvenimui. Aš sodinu ją išbalusią, drebančią į rogutes, apsikabinu ranka ir drauge su ja leidžiuos bedugnėn.

Rogutės lekia, kaip kulka. Skiriamas oras muša veidan, staugia, švilpia ausyse, plėšia, skaudžiai gnyba iš piktumo, nori nutraukti nuo pečių galvą. Nuo vėjo spaudimo nėra jėgų alsuoti.

Rodosi, pats kipšas apkabino mus savo letenom ir staugdamas tempia peklon. Apsupą daiktai susilieja vienon ilgon bėgančion juoston. Štai — štai dar akimirka ir, rodosi, — mes žūsime!

— Aš myliu jus, Nade! — sakau aš pusbalisiai.

Rogutės pradeda bėgti vis lėčiau ir lėčiau, staugimas vėjo ir ūžimas pavažų jau ne taip baidūs, alsavimas jau nebeapmiršta, ir mes, galop, apačioj. Nadytė nei gyva, nei mirusi. Ji išbalusi, vos alsuoja... Aš padedu jai atsikelti.

— Nė už ką kitą kart nevažiuoju, — sako ji, žiūrėdama į mane plačiomis, pilnomis baimės akimis. — Nė už ką pasauly! Aš vos nenumiriau!

Truputį palaukus ji atsipeiksti ir jau klausiamai dirstelia man akysna: ar aš pasakiau vos keturis žodžius, ar jie tik pasigirdo jai tame užesy? O aš stoviu šale jos, rūkau ir atydžiai žiūrinėju savo pirštine.

Ji ima mane po ranka ir mes ilgai vaikštinejam apie kalną. Slepiny, matomai, neduoda jai ramybės. Ar buvo ištarti tie žodžiai, ar ne? Taip, ar ne? Taip, ar ne? Tai klausimas savymėlės, garbės, gyvenimo, laimės, klausimas labai svarbus, pats svarbiausias pasauly. Nadytė nekantriai, liūdnai, duriančiu žvilgsniu dirstelia man veidan, kaž ką kalba, laukia, laukia ar neprašneksiu aš. O, koks žaislas šiame mielame veidely, koks žaislas! Aš matau, ji galinėjasi su

savim, jai reikia ką tai pasakyti, bet ji neranda žodžių, jai nejauku, baisu, kliudo džiaugsmas...

— Žinote ką? — sako ji, žiūrėdama į mane.

— Ką? — klausiu.

— Imkim dar kartą... nusileiskim.

Mes užkopiame laiptais kalno. Vėl sodinu vargšę, drebančią Nadytę į rogutes, vėl mes lekiame baision bedugnėn, vėl staugia vėjas ir ūžia pavazos, ir vėl prie paties tvirčiausio ir trukšmingiausio rogučių išilėkėjimo sakau pusbalsiai:

— Aš myliu jus, Nadyte!

Kada rogutės sustoja, Nadytė apmeta žvilgsniu kalną, kuriuo mes tik ką važiavome, paskui ilgai žiūri mano veidan, įsiklauso į mano balsą, vienodą ir šaltą, ir visa, net mufta ir gobtuvas jos, visa jos figurėlė — reiškia galutiną nesupratimą. Ir veide jos parašyta:

— Kame gi dalykas? Kas ištarė tuos žodžius? Jis, ar man tiktai pasigirdo.

Šis nežinojimas neduoda jai ramumo, ir veida iš kantrybės. Vargšė mergaitė neatsako į klausimus, raukosi, pasirūžusi apsiverkti.

— Ar neiti mums namo? — klausiu.

— O man... man patinka šis važinėjimas, — sako ji rausdama. — Ar nenuvažiuoti mums dar kartą?

Jai "patinka" šis važinėjimas, o tuo tarpu, sėsdama rogutėsna, ji, kaip ir anuos kartus, vos alsuoja iš baimės, dreba.

Mes leidžiamės trečiu kart, ir aš matau, kaip ji žiūri man veidan, seka mano lūpas. Bet aš dedu prie lūpų nosinę, koščiu ir, kada pasiekiamo vidurio kalno, suspėju ištarti:

— Aš jus myliu, Nade!

Ir slepinys pasielieka slepinui! Nadytė tyli, apie ką tai mano... Aš palydžiu ją nuo čiuožynės namo, ji stengias eiti pamažu, retina žingsnius ir vis laukia, ar nepasakysiu aš jai tų žodžių. Ir aš matau, kaip kenčia jos siela, kaip ji daro savy pastangas, kad nepasakyti:

— Negali gi būti, kad juos būtų ištaręs vėjas! Ir aš nenoriu, kad tai sakytų vėjas!

Kitą dieną ryte aš gaunu raštelį: "Jeigu eisite šiandien čiuožyklėn, tai užėikite pas mane. N." Ir nuo šios dienos aš su Nadyte pradedu kasdien vaikštinėti čiuožyklėn ir, lekiant žemyn rogutėse, aš kiekvieną kartą ištariu pusbalsiai vienus ir tuos pačius žodžius:

— Aš myliu jus, Nade!

Greitai Nadytė pripranta prie šios frazės, kai kokioje kaltėje. Ji gyventi be jos negali. Tiesa, lėkti nuo kalno, kaip ir pirmiau, baisu, bet dabar jau baimė ir pavojus priduoda atskirą sužavėjimą žodžiams apie meilę, kurie, kaip ir pirmiau, sudaro slepinį, ir vargina sielą. Įtariami

vis tieji du: aš ir vėjas... Kas iš dviejų prisipažįsta jai meilėje, ji nežino, bet jai, matomai, jau vis viena, iš kokio indo gerti — vis tiek, by tik būti girtam.

Kaip tai vidudienį aš išėjau čiuožyklėn vienas; įsimaišęs minioje, aš matau, kaip prie kalno prieina Nadytė, kaip ieško akimis manęs... Paskui ji drąsiai eina laiptais viršun... Baisu leisti vienai, o, kaip baisu! Ji išbalusi, kaip sniegas, dreba, ji eina, tartum, bausmei, bet eina, eina be atodairos, sprendžiamai. Ji, matomai, nusprendė, galop, pamėginti: ar bus girdėti tie nuostabūs saldūs žodžiai, kada manęs nėra? Aš matau, kaip ji, išbalusi, iš baimės atvira burna, sėdasi rogutėsna, užmerkia akis ir atsisveikinusi amžinai su žeme, judinasi iš vietos... "Žžžžž..." ūžia pavazos. Ar girdi Nadytė tuos žodžius, aš nežinau... Aš matau tiktai, kaip ji atsikelia iš rogių bejėgė, silpna. Ir matyti iš jos veido, ji ir pati nežino, ar girdėjo ji ką nors, ar ne. Baimė, kol ji važiavo žemyn, atėmė jai galimybę skirti balsus, suprasti...

Bet štai užstoja pavasario mėnuo kovas... Saulė daros malonesnė. Mūsų ledo kalnas tamsėja, pameta savo blizgėjimą ir tirpsta galutinai. Mes nustojame važinėti. Vargšei Nadytei daugiau jau nėra kur girdėti tuos žodžius, bet ir nėra kam ištarti juos, nes vėjo negirdėti, o aš ruožiuisi Petrogradan — ilgam, tur būt, amžinai.

Kaip tai prieš išvažiavimą, dienom dviem, patamsia sėdžiu sodely, o nuo kiemo, kuriame gyvena Nadytė, sodelis šis atskirtas aukšta tvora... Dar gana šalta, po mėšlais dar sniegas, medžiai mirė, bet jau kvepia pavasariu, ir, rengdamiesi nakvynėn, trukšmingai rėkia varnėnai. Aš prienu prie tvoros ir ilgai žiūrau į plyšį. Aš matau, kaip Nadytė išeina į gonkas ir įsmeigia liūdną, vaitojantį žvilgsnį į dangų... Pavasario vėjas pučia jai tiesiog į išbalusį, liūdną veidą... Jis priemenai jai tą vėją, kuris staugė mums tada kalne, kada ji girdėjo tuos keturis žodžius, ir veidas jos darosi liūdnas, riedi ašaros... Ir vargšė mergaitė ištiesia abi ranki, kaip ir prašydama vėją atnešti jai dar kartą tuos žodžius. Ir aš, susilaukęs vėjo, sakau pusbalsiai:

— Aš myliu jus, Nade!

Dieve mano, kas darosi su Nadyte! Ji sušunka, šypsosi visu veidu ir tiesia priešais vėjui rankas, linksma, laiminga, tokia graži.

O aš einu gulti...

Tai buvo jau senai. Dabar Nadytė jau už vyro; ją išleido ar ji pati ištekojo — tai vis vien, už sekretoriaus bajorų kilmės, ir dabar jos jau trejetas vaikų. Kaip mes drauge kadaise vaikščiojova čiuožyklėn, kaip vėjas atnešdavo jai žo-

džius "aš jus myliu, Nadyte," — neužmiršta, jai dabar tai pats laimingiausias, pats jausmingiausias ir puikiausias atminimas gyvenime.

O man dabar, kada likau vyresniu, jau nebesuprantama, kam aš sakiau tuos žodžius, kam žaidžiau...

Vertė

V. V.

Saulužei Tekant.

—x—

Viešu keleliu beedamas, į tolimą kelionę besukubėdamas — Tave jauną pamačiau.

Saulužei tekant, miglužei kylant, gailiai rasužei krintant... Tu žalias pievas braidei.

Ir pasilenkus, gailios rasužės prisibraukus baltą veidužį prausei. Kaip nusiprausei skaisčių veidužį, kaip supynei gelsvasias kasas, Tu gražią dainą uždainavai... tekančią saulę sveikinai.

Ašai nežinojau, ar sapnužį sapnuoju, ar žaliuoj pievoj deivė vaidenas... Tavęs jaunos nepažinau...

Tu dainoje su berneliu, su jaunu kalbėjai ir nupynus vainikėlį dovanot žadėjai.

Tyliai, kaip šešėlis, artyn ėjau.

Tu gal užgirdai, kaip man einant per pievą rasužė krito, kaip mano jauno širdužė tvaksėjo — dirstelėjai melsvom akim ir nusigandai... Žodelio nepratarusi nuėjai — mane vieną palikusi...

Tau einant per pievą žvilgsniu palydėjau ir daugiau... Tavęs neregėjau...

Saulužei tekan, miglužei kylant, gailiai rasužei krintant, norėčiau dar Tave sutikti, jauną prakalbinti. Norėčiau Tau pasakyti, ko širdužė nerimsta, ką per dienužes jaunas svajoju...

Tai gal tu man pasakytai, kur laimužę rasti, kur jinai man jaunam sutikti... Tai gal nurimtu manoji širdužė, tai gal man jaunam nebūtų taip ilgu...

Stepų Legenda.

Pasaulinio Karo Auka.

—x—

Saulutė šypso ir tūkstančius aukso spindulių beria žemei.

Pagal Nevėžį pilni krūmai paukštelių. Čiulba įvairiais balsais.

Besigėrint puikia vasaros gamtužė, saulelė nuslinko žemyn.

Grįžtant namon užėjau į kapinyną, kurš buvo arti Nevėžio. Puikios eglaitės ir pušelės puošė jo pakraščius.

Kapinynas nedidelis, tai ir paminklų nedaug.

Štai stovi paminklas gražiom gėlėm papuoštas. Žiūriu parašo: "Čia palaidotas studentas N., 22 metų amžiaus." Toliau buvo dvarininkų kapai.

Išėjus į kraštą, pamačiau mažą iš lentos padarytą kryželį. Ir čia kapas... Tai pasaulinio karo auka, žuvus kautynių sukury. Žuvęs karžygis narsiai kovėsi už kaizerio ir faterlando šlovę. Dabar ilsis priglaustas Lietuvos žemelėj...

Geraširdžio žmogaus ranka pastatė šitą kryželį, apsofino gėlėm, kurios tečiau buvo nuvytę.

Gal jo močiutė-sengalvėlė, senas tėvas, sesės ir mergelė mylimoji vis tebelaukia grįžtant. Jei jie žinotų jo kapą, šimtus mylių keliautų jį aplankyti, padėtų prie jo kapo akmens paminklą, papuoštų nevystančiom gėlėm ir kartu su Lietuvos gegute gailiai apverktų belaikiai žuvusį.

Dabar tik Lietuvos gamta puošia jo kapą, o paukšteliai iš Nevėžio krantų čiulba linksmašias daineles.

Nevėžis ir šimtmečiai ažuolai ilgai ilgai atmins, kas dėjos pasaulinio karo metu, kiek svetimų žmonių myniojo Lietuvos žemę kovodami už svetimųjų garbę ir kiek jų žuvo.

Tokiais kapais nukaišyta visa Lietuvos žemelė.

Miško Bronius.

—o—

LAKŠTUTEI!

(P. O. V—ytei).

—x—

Čiulbėk, lakštute,
Kas vakarėlį
Po mylimosios langeliu!
Sapnų pasauly
Daina lydėki
Skaisčiųjų rožių takeliu...

Šlamėsis medžių,
Tavo dainelė,
Alyvų baltieji žiedai,
Lai supa josios
Dienas jaunąsias,
Lai linksmin jąją amžinai!...

Tavai dainelei
Aš savo lyros
Pritarsiu skambančioms stygoms,
Kartu, lakštute,
Dainas dainuosim.
Liepsim nutilti mes audroms.

Pr. Jonaitis.

LIETUVOS UNIVERSITETO PROFESORIAI 16—II—1923 M.
Dabar profesorių personalas yra žymiai padidėjęs.

J. Naruševičius.

Keleiviai Tyruose.

—x—
Judėjos keleiviai, kaip matės,
Prieš Možę pradėjo murmēt:
— “Mes slenkame, tarsi, gyvatės,
Nedrįstam bent kiek pasilsēt.
Tuo tarpu link minios judėjų
Beeinančių tyru keliu
Gyvatės iš kur tai pradėjo
Greit slinkti būriu dideliu.
Į dangų murmėjimai plaukē:
— “Nēr vilties, paklydom tyruos!
Mirtis, o ne laisvė mus laukia,
Verčiau vargt Aigipto namuos!”
Anksti, vos pakilus saulelei,
Į tarpą keleivių — žmonių
Jau slinko gyvačių būreliai,
Gyvačių piktų, alkanų.
Ir viens niekadėjas sustojęs
Jau kurstē prieš Možę žydus:
— “Veltui nebevarginkim kojas
Ir grįžkim atgal į namus.”
Ir šviesiai žaliomis spalvomis,
Bemirgant saulėtoj dienoj,
Gyvatės jų slinko pėdomis
Tirštoj, kaip kareivių, eilioj.
— “Tyruose, smėly, pamatysit,
Be laiko numirsit kely,
Jei Mozės, kaip vado klausysit,

Kurs veda į tyrus toli.”
Staiga viens keleivis sušuko,
Įgeltas gyvatės piktos.
Minia jį aplinkui apsuko,
Pakėlus nuo žemės šaltos.
Ir šliauziant minioje tarp kojų
Senelių, merginų, vaikų,
Gyvatės plačiai išsizioję
Greit slinko prie savo aukų.
Ir geluonį snuky galando
Ir leido į kojas nuodus.
Kurį tik gyvatė įkando,
Kankinos ir ēj’ į kapus.
Nustebo išgąsdinti žmonės,
Gailėjos už savo kalbas.
— “Oi, Moze, prašyk malonės!
Į Dievą pakelk mūs maldas!
Žiūrėk: mus gyvatės naikina”, —
Kalbėjo taip žydu tauta, —
Už nuodėmes rykštē kankina,
Uztarki prieš Dievą malda!
Ir Mozei paliepus, nuliejo
Iš vario gyvatę tuojuo.
Ją medin prikale uždėjo
Ir šaukės į Dievą karščiau.
Kaip išsekē syvai nuodingi,
Gyvatės neslinko tolyn,
Jų būriai be galo gausingi
Skubėj’ pasitraukti šalin.
Ir vario paveikslą — gyvatę

Tauta ėmė garbint karštai
Ir aukurą naują pastatė,
Kur meldės sustoję šventai...

—x—

V. Endziulaitis.

SVAJOS.

Išsiblaškę mano godos,
Minčių rūmai subyrėjo.
Dausų sapnas, saulėn skridęs,
It granitas surumbėjo...

Širdį ledas palytėjo,
Šalta, šalta vien paliko...

Svajos — laimė vylingoji,
Tai tik lašas jūrų plote,
Tik raselė tyrumoje,
Prieš tą laimę, kurios trokšta,
Nukankinti milijonai,

Po našta pavirtę žmonės...

Smėlio bangos — uraganai,
Audrios naktys, keršto vilnys

Mėto valtį — laužia vairą,

Į bedugnę, tamsią, gilią

Puola aukos vos užgimę...

Čia Nirvana — laumės saulė!..

— Mano valtis iš granito,
Vairas tvirtas — kieto plieno
Drąsiai veria bangai kūną,
Ardo baisią jos krūtine,
Žiaurios kovos — šiaurės vėjas,
Tai gyvenims' — mano svajos.

Kaunas — 25—XI—22 m.

—x—

KAS BEŽINO.

Kas bežino,
Kiek daugel sapnų
Gyvenime
Skrido aukštai...
Kiek daug
Išsvajotų dienų
Be atbalsio
Plaukė tyliai!..

P. G.

12—5—22 m.

—x—

J. Naruševičius.

MADOS

Pasipuošt del pritraukimo
Kas nemėgsta iš jaunimo?
Mados, mados įvairiausias

Šaknis leidžia kogiliausias.
Nors jos mums neduoda nieko,
Išskiriant tiktai panieką,
Joms vergauti nenustojam —
Su madomis nekovojam.
Kada, broliai, susiprasim
Ir tuščias madas pamesim?
Veltui savęs nedarkysim
Ir madų nebevaikysim?!

—x—

V. Endziulaitis.

ŽIEMUŽĖLĖ.

Tu, žiemuže žiemužėlė,
Taip nubalus pasenėjus,
Vis graži tu, kaip gėlelė,
Trauki akį sužavėjus.
Štai vėjelis, pūtėjėlis
Tavo naktį pamylėjęs,
Nors išaušo rytužėlis
Vis dar miega, lėkt norėjęs.
Baltaveidis sniegužėlis
Spindi saulės spinduliuose,
Giruzėlė, pušynėlis,
Štai vaidenas lyg sapnuose...
Pušų, eglų kokis grožis...
Šiškos, spyglės vis žaliuoja,
O žiedai balti, lyg rožės,
Viršūnėles net siūbuoja.
Iš visų tų žalumynų
Kyla sveikata maloni,
O dar kartais lyg del dyvų,
Saulužėlė didin skonį.

Naumiestis—6—VII—19 m.

—o—

MOTHER.

Miles apart from you,
Little mother of mine,
Skies are no longer blue,
For you, mother, I pine.

Sitting alone in the room,
My thoughts fly to you,
The world seems full of gloom,
I'm sighing for you, so true.

Mother, what a sweet name,
My heart beats with a thrill,
The world you may disdain,
But I love you and always will.

You've been everything to me,
Your picture is in my mind,

Your forever in wondrous glee,
 A pal like you I'll never find.
 You in the past scolded me,
 You meant what was best,
 In your arms you folded me,
 Me in your arms you caressed.
 Wonderful sweet mother of mine,
 As long as the heart shall beat,
 For you always will I pine,
 And in my heart you'll have a seat.

A. Grenis.

Cliffside, N. J.

—x—

SONGS TO A LITTLE SISTER.

I

Little sister so small and white
 Extend my greetings to her ever gay and bright
 Who gladdens my exile in this lonely land
 Murmur a word of thanks as you rest
 within her hand.

II

Tell her that she is true and sweet
 At her name my heart begins to beat
 That her voice is the song of a bird
 The sweetest that I have ever heard.

III

Tell her — gladder still thou all
 When I heard her first foot-fall
 Her eyes lit up the dark as the star
 And became my beacon from afar.

A. P. Grenis.

—x—

TO C.

I

Forget the? no, not yet,
 For remembrance in my heart is set,
 For as long shall reign the wondrous God above
 So far the shall reign my love.

II

Bid the birds to forget their joyful time
 Forbid the flowers to blossom in smiling June,
 Forbid the glorious orb of day to shine
 Then I shall forget thee sister of mine.

III

Bid the billows to forget their mournful sigts
 Forbid the larks to soar in the azure skies
 Forget each joy—inspiring childhood spot
 Ask not, for thy prayer shall be answered not.

A. P. Grenis.

A. P. Grenis.

College Boys.

INTERCLASS FIGHTS IN VARIETY.

Interclass rushes are a part of the freshman-sophomore program at nearly every institution. A rush is a free-for-all battle to tie, sack or otherwise put men on the other side out of the contest. Upperclass supervision has made them save from the combatants, although in their early years serious injuries were not uncommon.

Proc Night is the occasion of the class rush at Northwestern University, near Chicago. It is so called because the fracas is started by the appearance of a "Proclamation" intended by sophomores to set down rules for freshman demeanor. The freshmen never heed the instructions, and the Proc Night rush follows. All night long freshmen and sophomores struggle on the shores of Lake Michigan, which borders Northwestern's campus, trying to throw each other into the chill waters of the lake. The class with the most dry men when the sun comes up is winner.

The University of Pennsylvania has a Flour Fight in its Quadrangle each year between underclassmen. At Indiana the contestants are painted like indians on the warpath, and they struggle to gain possession of several huge brown straw-filled sacks of burlap which are placed in the middle of the battle field as the scrap opens. Push ball contest, in which the object is to push a huge airfield leather ball, eight feet high, across the opposite goal, are held at many colleges. Kenyon underclassmen have an annual cane rush, and if the freshmen win they are privileged to carry canes in the spring, a privilege otherwise reserved for the older classes.

Freshmen and sophomores at Dartmouth College, Hanover, N. H., have a keg rush each spring. After all juniors and seniors have filed past a huge keg of lemonade on the campus and each has taken a drink, the underclassmen fight for what is left. Oregon Agricultural College has its annual tug-of-war. Only ten members of each class, chosen because of their strength, actually pull on the rope, which is stretched across a mill race near the campus. But the classmates of the losing team are forced to plunge into the cool stream, clothes and all, in token of vanquishment.

A stream of water from a fire hose is played across the center of the tug-of-war rope at Pennsylvania State College, and the losing class must be dragged through it. In addition, the victors have the privilege of choosing freshman colors.

If the sophomores win, they assign some hideous combination to the freshmen and it must be used as class colors through the four years of college.

A. G—nis.

Pamoka.

Sugirgždėjo durys ir į Povilo Buizos kambarius įėjo VII klasės mokinys Pranas Žvangutis. Jis čia ateina kasdien ir Povilo sūnų — Jurgį — rengia į II klasę. Sulig sutarties, Buiza Žvangučiui moka 2 dolerius į mėnesį, o pastarasis pamoką turi tęsti lygiai dvi valandi kasdien.

— Na, — tarė Žvangutis Jurgiui, papirosą degdamas. — Šiai pamokai buvo užduota išmokti ketvirtoji linksniuotė. Linksniuok "fructus".

Jurgis linksniuoja.

— Ir vėl neišmokai! — stodamas tarė Žvangutis. — Jau šeštam kartui užduodu ketvirtąją linksniuotę, ir kas čia bus! Gi kada tu išmoksi?

— Ir vėl neišmoko? — tarė įeidamas į kambarį Jurgio tėvas. — Ir vėl? Kodel tu neišmokai? O tu begėdi, begėdi!

Sunkiai atsidusęs, Buiza sėdosi šale savo sūnaus. Žvangutis Jurgį klausinėja tėvui esant. Tegul ir tėvas pamato, koks žioplus tas jo sūnus! Tėvui čia esant ir mokiniui ir mokytojui jau ne jauku...

— Tu, Jurgi, ir antrosios linksniuotės nebe-moki! Nemoki ir pirmosios! Tai taip tu mokini-si! Pasakyk, kaip bus šauksmininke "meus filius"!

— Meus filius? Meus filius bus... tai bus... Jurgis ilgai žiūri į lubas, dėsto lūpomis žodžius, bet atsakyti negali.

— Kaip bus daugiskaitos naudininkus nuo "deus"?

— Deabus... filiabus! — tarė Jurgis.

Senis Buiza pakraipė galva. Žvangutis nesulaukdamas mokinio atsakymo, susigėdo.

— Ot skambi lotynų kalba! — pastebi Buiza. — Alon... tron... bonus... antropos... juk to viso reikia.

— Trukdo, daugiau nieko tas senis — mano Žvangutis. — Pristojęs ir kontroliuoja... O kontrolės tai jau nemėgstu.

— Kitam kartui iš lotynų kalbos tas pats. Dabar matematika... Pasiimk lentelę. Kuris uždavinis dabar seka?

Jurgis užspioves į lentelę, pradėjo brūzuoti rankove. Mokytojas pasiima uždavinyną ir diktuoja:

— "Pirklys pirko 138 metrus juodos ir mėlynos gelumbės už 540 dolerių. Klausama, kiek

metrų pirklys pirko tos ir antros gelumbės, jeigu mėlynosios metras kainavo 5 doleriai, o juodosios — 3 doleriai?

Mokinys, pakartojęs uždavinį žodžio nesakęs, pradeda dalyti 540 iš 138.

— Kodel tu taip dalini? Palauk! Na, visitiek... dalyk... liekana gaunasi. Čia liekanos neturi būti. Duok aš dalysiu!

Mokytojas dalina, gaunasi trys ir liekana. Greitai trina...

— Keistai darosi tas uždavinis! — mano Žvangutis. — Jis daromas tik algebros būdu, o ne aritmetikos.

Mokytojas pasižiūrėjęs į atsakymus, mato 75 ir 63.

— Hm!.. Sudėti 5 ir 3, o paskui dalyti 540 iš 8? Gal taip? Ne, taip neina.

— Na, Jurgi, spręsk. — tarė mokytojas savo mokiniui.

— Na, ko murksai? Ko galvoji? Baigk greičiau! Toks lengvutis tas uždavinis!.. — šneka tėvas. — Tu dar per kvailas! Išspręsk, Tamsta, mokytojau, tą uždavinį. Kaip žiūriu, jis jo neįveiks.

Žvangutis pradeda rašyti, bet nebežino iš kurio galo uždavinis sprendžiamas. Raudonuoja ir vėl bala...

— Šitą uždavinį aritmetikos būdu negalima išspręsti. Jis sprendžiamas tik ikso ir ygreko ieškant. Mat, galima ir taip jį išspręsti. Dabar padalinau... suprantate? Reikia atimti... suprantate? Arba, kad taip... Na, Jurgi, padarysi tą uždavinį namieje... Pagalvok!..

Sūnus ir tėvas šypsosi — mato, kad mokytojas uždavinio išspręsti jau negali.

— Tą uždavinį ir be algebros galima lengvai išspręsti. — tarė Buiza. — Visai paprastai. Tik prisiziūrėkite.

Senis, stumdydamas skaitytuvų rutulėlius ir gauna 75 ir 63, ko ir reikėjo.

— Tai aš taip išsprendžiau!

— Ar negalėtumėt man už pamokas šiandien užmokėti? — paklausė Žvangutis. — Jau trys iš-tisi mėnesiai kai nemokėta. Aš rytoj turiu įnešti gimnazijos kason už mokslą.

— Tai galima, tik kad aš šiandien neturiu pinigų. Po savaitės... dviejų...

Žvangutis sutinka. Ir apsiavęs savo sunkius purvinus kaliošus, eina kitas pamokas atlikti.

Novos Našlaitis.

Tarp Bangų.

Ritasi bangos viena už kitos ir žuva atsimušdamos į akmenuotus krantus. Saulės spinduliai skraido po bekraštę mėlynę auksuodami sidabrinės ežero vilnis...

Iriasi valtelė skriodama ežero vandeniu. Žiūriu į slaptinę, juodą ežero gelmę... Slenka mintys, lyg liūliuojamos vilnys, viena už kitos ir žūva, žūva nepalikdamos jokio pėdsako.

Skamba aplinkui linksmi draugų balsai. Džiaugiasi jie...

Susidūrė staigūs žvilgsniai... Nusviro blakstienos mėsvųjų akių... Dingo žvilgesys ežero gelmėse ir ten pražuvo, bet neprazuvo širdy, ten įžiebė kibirkštėlę... ir ji bujos, kol neužslopins skaudi užsivyliamo banga... Užliūliavo daina iš linksmų draugų ir draugių krūtinų. Jai pritarė užgautos sielos stygos... Plaukė dainos vėjo nešiojamos po plačiąją erdvę ir šaltas ežero bangas.

Užžiebta kibirkštėlė užliepsnojo...

Pakėliau akis. visur linksmūs veidai, visi džiaugiasi gyvenimu. Tik man vienam kaž ko liūdna...

— Jau krantas! — sušuko linksmi draugai.

Suglaudę irklus, prišliauzėm prie kranto.

Ten gražus miškelis šlama, siūbuoja šimtmečiai ažuolai ir svyruoja beržai. Aš apkabinau brolių svyruklį, kuris, rodos, kuždėjo: — Man ilgu, man liūdna...

P. G.

Dirbkime ir Kurkime.

Obalsis "dirbkime ir kurkime" pritaikomas visai visuomenei, bet čia panagrinėsime, kokią reikšmę turi jaunuomenei.

Tas obalsis šaukia jauną tėvynės sūnų prie darbo jo ir visuomenės labui, kad doros, šviesos ir tiesos vedamas pastatytų ateitį nesibijančią gyvenimo audrų.

Prašvitus pavasariui, saulutė siunčia savo spindulius, gaivindama visa, kas tik gyva. Sužadinti meiliųjų spindulių, aukštose padangėse pragysta paukšteliai, atsidūsta nuvargusi prigimties krūtinė ir apsidengia puikia žalia apklode. Kas tik gyvas imasi darbo; didelėje prigimties valstybėje prasideda triūso dienos. Tik įsiziūrėkime, kokių uolumu, karštumu ir sutartimi visi darbuojasi. Viskas plaukia skaisčiu, gražiu, malonių gyvenimo upeliu. Visi darbuojasi vienam tikslui — delei ateities — pagražinimui ir patobulinimui prigimties išvaizdos. Taigi, pavasario gamta teikia jaunimui pavyzdį. Daugelis jaunu-

lių susipranta ir, sekdami pavasario pavyzdį, imasi darbo, — jie eina ir plėšia kietuosius dirvonus, užsėdami sėklą, kuri praskleis ateities žiedą.

Be gamtos mums pavyzdį teikia mūsų tautos darbuotojai. Pažvelgę į jų kūrinius, mes pamatysime, kaip svarbiu skaito jie darbą. Mūsų tautos darbuotojai savo raštuose ragina imties darbo ypač jaunuolius, nes jei jaunas pradėsi darbą, tai pastatys ateitį tvirtais pamatais. Taigi, mūsų darbuotojai sutinka su lietuvių patarle: "Kuomi jaunas tapsi — tuomi ir senas būsi".

Paimkime V. Kudirkos eiles, kaipo nenuilstančio mūsų tautos veikėjo. V. Kudirka savo eilėse apie darbą jaunuoliams taip išsireiškia:

"Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdus
Ir dirvos nepleiski! Tuomet, kada jausi,
Kaip kūns ima stingti, dvasia jau susnūdus,
Vėlu juk prie darbo: nė sėsi, nė piausi.

Kol dega krūtinėj šventa ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O, dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko."

Be V. Kudirkos galime rasti paraginimų ir kitų poetų kūriniuose. Tik pažvelgkime į L. Giras eiles ir pamatysime, kad ir jis supranta darbą kaipo idealą, kurs veda prie šviesios ateities. L. Gira savo eilėse: "Žmogaus uždavinys", taip sako:

"Reik pažinti gyvatos svarbą,
Pamylėt idealą,
Tad atliksim savo darbą
Tad pasieksim šviesų galą.

Taigi mes matome, kaip svarbus yra darbas. Bet pasižiūrėkime savo akimis į platųjį pasaulį ir savo protu spręskime apie darbo nuopelnus. Spręskime, ką žmonija pasiekė darbu pasauly. Pažvelgkime į daiktus, žmogaus darbu atliktus, ir kiek pamatysime įstabaus. Pamatysime ir mūsų tėvynės kampely įvairių dalykų, padarytų pagalba darbo atatinkamu laikotarpiu.

Darbu žmogus pasiekė to išsitobulinimo, kad jis padarė įvairių mašinų, kurias sunaudoja taipgi darbui, kad palengvinus rąkų darbą. Tam tikslui yra įsteigtos dirbtuvės, kuriose dirba įvairius daiktus ir mažiau reikalauja rąkų darbo. Bet ir tos pačios mašinos, kurias šiandien sunaudojame palengvinimui rąkų darbo, yra padarytos žmogaus ranka. Įvairių mašinų išradėjai, pasistatę tikslą atlikti tą darbą, daug valandų pašventė, kad tai atsiekus. Tik dirbant žmonija pasiekė šį kultūros laipsnį. Nei vienas žingsnis būviui gerinti, bei kultūrai kelti neapsiėjo be darbo. Tik dėka darbui, beveik visa gamta tarnauja žmo-

gui: elektra, vėjas, vanduo, ugnis, garas ir t. p.

Be to, išgilinę į dailės šakas: statybą, vaizdakalybą, tapybą, muziką ir poeziją — mes pamatysime, kad kiekviena dailės šaka yra darbo nuopelnas.

Todel darbas yra kelias, vedąs mus prie statymo šviesios ateities.

Ypač jaunuoliai privalo imtis darbo — sulig prigimties ir mūsų darbuotojų raginimo, kol jaunos ir tvirtos jėgos. Kiekviena kliūtis, kuri užstoja kelią prie ateities, privalo griūti nuo darbuotojų rankos. Ir kiekvienas jaunuolis, paragintas gamtos ir pažadintas tėvynės veikėjų žodžiais privalo sekti obalsio: “dirbkime ir kurkime”, kad vėliava su užrašytu obalsiu plevėsuotų ateities bokšte ir trauktų jaunesnius draugus prie darbo. Stokim darban tvirtomis jėgomis, sekdami garbingo mūsų poeto Maironio žodžius:

“Į darbą, broliai, vyr’s į vyrą!
Šarvuoti mokslu vien giliu.
Paimsim arklą, knygą, lyrą
Ir eisim Lietuvos keliu.

Apšės Ainis.

Žibalas.

Viena svarbiausių reikmenų dabartinės civilizacijos yra kuras vartojamas sudarymui judančios pajėgos.

Šimtas metų atgal, kada gyvenimas nebuvo taip painus, kaip yra šiandien, prekyba judėjo labai palengva. Keleiviui reikdavo tris dienas keliauti iš New Yorko iki Philadelphijos, šiandien keleivis, važiuodamas traukiniu, tą pačią kelionę padaro į dvi valandis.

Kuras padarė visą tą galimybę. Malkos seniau buvo pirmaeilis kuras. Bet malkos pasirodė netinkamos ekonominiu žvilgsniu, delto, kad jų pagaminimas imdavo nemaža laiko ir nedaug šilumos duodavo. Todel anglis gavo pirmenybę. Civilizacija anglimi daug pasinaudojo ir naudojasi.

Bet anglis turi savo ribas. Anglies kuras pasirodė ne visur pritaikomas. Jis tinka garvežiui traukti, bet netinka automobiliui.

Pradėta vartoti gazolinas. Jo pagelba civilizacija padarė dar vieną žingsnį pirmyn.

Gazolinas paeina iš petrolijaus (žibalo). Dabar dedas taip, kad petrolijus yra vartojamas ne vien kaip kuras, bet jo priedinės dalys, kurios yra neapsakomai didės vertės žmonijai.

Nenuostabu, kad visos tautos visame pasaulyje ieško ir grėžia žibalo šulinius, lenktyniuodamos

del pirmenybės. Kuri tauta šiandien kontroliuoja daugiaus žibalo, sakoma, ta tauta turinti pirmenybę. Vokietija šiuo žvilgsniu susiprato per vėlai. Jei ji būtų turėjus didelius sandėlius žibalo, kada pasaulinis karas prasidėjo, jos likimas, gal būt, buvęs kitoks, negu dabar. Ji negalėjo susilyginti su savo priešais, kurie kontroliavo 93 nuosimčius viso pasaulio žibalo.

Šiandien Jungtinės Valstijos ir Didžioji Britanija yra įžymiausios viso pasaulio žibalo gamintojos ir abi šali smarkiai lenktyniuoja. Kuriai jų teks pirmenybę, parodys ateitis.

Kas yra žibalas (petrolijus) ir iš ko jis paeina? Žibalas, kaip geologai sako, yra skystis išsunktas iš gyvūnų ir augalų, kurie žemėj randas. Žemės gyvavimo pradžioj, ji buvo apaugusi nepereinamais miškais, kuriuose buvo daugybė įvairių gyvulių ir gyvių. Paskui, žemės sukurtų laikais, tie miškai buvo praryti, o viršui atsidaro nauja žemės pluta. Žemėj prarytieji miškai su daugybe gyvulių ir augalų išpalengva virto anglimi ir žibalu, kurs išsiskyrė ir rinkosi tam tikrose vietose.

Nors žibalas yra modernis kuras, bet jis yra senai atrastas ir žinomas. Rymėnų laikais jis buvo vartojamas žibinimo, deginimo tikslais.

Nors žibalo sandėliai žemėj yra gausūs, bet jie išsiamiami. Kasmēt kai kurie žibalo šuliniai išsemiami ir nusausinami. Autoritetai spėlioja, kad dabartiniai žibalo šaltiniai išsibaigs prieš 50 metų. Ramina tuo, kad keturios penktadalis žemės yra po vandeniu. Bet taip nebuvo, kai žemė buvo jaunystėj. Tai spėja, kad daugiau žibalo yra po žeme, kuri dabar yra užlieta vandeniū, negu ten, kur yra sauszemis. Ateis laikas, kada žmonės grės žibalo šulinius plačiuose vandenynuose. Jau ir dabar tokių šulinių yra pagal Californiją ir Meksikos užtakos pakraščius.

S. V. Ž.

Krikščionio gyvenimas.

Mūsų gyvenimas žemėj, tai it kelionė jūra, kur audros kyla ir graso mus apversti. Šios audros, tai pagundos, nuo kurių nēkuomet gyvi būdami nebūsime liuosi.

Jūrininkai jūroj reikalingi ypatingai trijų daiktų. Bile kurio vieno iš jų trūkstant, plaukimas paliktų begalo pavojingas, jei ne visai negalimas. Tai yra: vairo, cirklelio, ir įkaro. Mes taipgi savo gyvenimo kelionėj esame reikalingi, palyginamoj prasmėj kalbant, vairo, cirklelio, ir įkaro, jei norime savo kelią teisingai ištiesti ir pasiekti laimingos Amžinybės uosto. Mes reikalingi kryžiaus styro, sąžinės cirklelio ir vilties įkaro. Ir palaiminti mes esame, jei visuomet teisingai naudojames šiais trimis įrankiais; tuomet mes atlaikysime savo sielos priešus ir saugiai pasieksime Dangaus uosto ir ten nuleisime įkarą amžių amžiams. **Kun. A. J. Ambauen.**

Mokslas ir Dora.

Nuskridę mintimis į priešistorinius akmenis amžius, kuomet žmogus buvo primityvės kultūros laipsny, pamatysime, koks skurdus ir varginas buvo jo gyvenimas.

To meto žmogus ne tik nesuprato aukštesnio, praktinesnio tikslo, bet nemokėjo nė paprasčiausių dalykelių savo gyvam reikalui pasigaminti. Nuogas bevaikštinėjo po tankius miškus ir pasiėmęs baslį ar lanką, tykojo nudėti kokį žvėrį ar paukštį, kad tuo būdu pasigaminus sau dalį maisto. Nudėjęs parsinešdavo savo gūšton, odą ar piunksnas nudraskęs, žalią — šiltą mėsą valgė. Prisivelgęs virsdavo į žolėmis ir samanomis išklotą guolį ir ramiai sau miegojo, kol vėl alkio paragintas leidosi į kelionę. Kito tikslo to meto žmogus beveik ir neturėjo.

Nė kiek neapsiriksimė pasakę, kad mokslas ir dora tų laikų žmogaus gyvenime jokios reikšmės neturėjo, tik silpnai, silpnai rusėjo jo širdy maža kibirkštėlė, kurios švelniai šviesai neleido pasiskleisti to paties žmogaus primityvis gyvenimo būdas.

Palikę tuos žilus amžius, pažvelgkime, kaip vystėsi dora ir mokslas likusių amžių bėgy.

Pirmasis mokslo atžalas randam Aigipte. Nors mokslas Aigipte, sulyginant, buvo labai nežymiai tepakilęs ir be to jis buvo gvildenamas savo rūšies formoje. Paimkime astronomiją. Tų laikų astronomams nerūpėjo, kad žvaigždes ištirti, bet taip sau jie jomis žaidė, spėjo žmogaus likimą, ateitį. Bet faktas lieka faktas, kad jau ir tų laikų žmonės buvo suinteresuoti mokslu — dėjo jam pamatus.

Taip pat senovės amžių pradžioje gavo pradžią ir dailė. Tiesa, kiti tvirtina, kad dailę jau jautęs ir priešistorinis žmogus, nes braižydavo kaulo lentelėse, ar raguose įvairius brėžiniukus, ar drožinėdavęs kūnekščius paukščių, gyvulių ir tt. Bet tuo laiku dailė buvo labai žemam laipsny ir reikia labai abejoti, ar tikrai priešistorinis žmogus juos darė jausdamas dailės jausmą širdy.

Gi senovės amžių pradžioje atsirado ryškėsniai dailės supratimo prirodymai. Buvo pradėta statyti maldyklos, piramidos, įvairios statijos, sfinksai. Įvesta buvo tikybon daug visokių ceremonijų.

Be mokslo ir dailės atsiradimo, senovės amžių pradžioje pradėjo vystytis ir doros sąvokos. Senovės žmonės, fantastingai įsivaizduodami sau įvairius dievus-es, rūpinosi kiek galima doriau gyventi, kad užsitarnavus gerą užkarstinį gyvenimą. Be abejonės, doros supratimas tada buvo

labai savotiškas, ką mes pamatysime, kad tas pats atsitiko ir paskesniuose amžiuose. Bet einantis gyvenimas nepasitenkino tų laikų kultūra.

Toliau seka Graikija. Kiekvienas žino, kiek Graikija pavarė mokslą ir dorą pirmyn. Tiesa, doros supratimas buvo irgi labai savotiškas. Net savo tikybinėse apeigose graikai kartais pavadodavo priešingų dorai veiksmų — pav., Afrodidės garbinimas... Bet šiaip doros supratimas pamažu kilo.

Dailės žvilgsniu graikai ir gi padarė milžiniškus žingsnius pirmyn. Prisiminius garsinguosius jų dailininkus — Fidijų, Palignotą, Praksitelį, Lišipą ir daug kitų, atsižymėjusių dailėje, gauname genialių Graikijos dailininkų, kurie savo kūriniais pastatė Graikijai amžinos garbės paminklą. Net šiandien mūsų dailininkai stebisi tais genialiais graikų kūriniais. Žodžiu, dailė Graikijoje klestėjo, lyg mėnulis fantastingai apšviesdamas Graikijos šalį savo slaptą ir prakilnia šviesa.

Nemažiau tenai pakilo ir literatūra. Užteks mums prisiminti Homer'ą, Sokrates'ą, Aristotelį ir daugelį kitų filosofų, literatų. Prisiminkime "Iliadės" ir "Odisejos" prakilnumą.

Kita tauta, žymiai pavariusi mokslą pirmyn, buvo Roma. Kaip Graikija, taip ir Roma švelnino prozos pasaulį — nelygūji rūmą. Mokslas Romoje klestėjo. Literatūros, architektūros, skulptūros aukštą pakilimą liūdija šimtai išlikusių kūrinių, rūmų-šventyklų, statujų...

Dora Romoje, kaip ir Graikijoje, buvo savotiškai suprantama. Romiečiai skaitė tą dorą, kas buvo narsus, galingas. Patsai žodis "virtus" — dora, turi dviprasnę reikšmę — dorybė, narsybė.

Savo tikyboje romiečiai, kaip ir graikai, pavadodavo nedorų veiksmų. Taip jie garbindavo Venerą, Bachus'ą. Naujas tikybinis reiškinys — krikščionybė, sukėlė aršią kovą tarp doros ir senųjų stambeldiškių tradicijų ir stropiai reaguodama bei normuodama šią dalyką, krikščionybė iškėlė ir dorą, kiek buvo galima tų laikų aplinkybėse.

Mokslas pamažu vystėsi suteikdamas pasauliui vis naujų ir naujų pasekmių. Pažvelgę į senovę ir dabartį, matome begalinį skirtumą. Šiandien mokslas stebuklus daro. Dvidešimtojo amžiaus žmogus mokslo pagalba gali plaukioti kartu su jūrių gulbėmis, narstyti su bangžuvėmis ir skrajoti padangėmis su paukščiais — a-

rais. Mokslo dėka mes šiandien galime trumpu ir greitu laiku susisiekti su toliausiais kraštais, pakinkyti ir išnaudoti įvairias gamtos jėgas. Mokslo dėka mes šiandien galime žinoti, kas atsitiko žilose praeities dienose, galime skrajoti mintimis kartu su Dante, Gete, Šileriais ir tt.

Mokslas, tai pasaulio evoliucijos akstinas, kelrodis, vedas prie kultūros skliautų, ir visa tai, kas lengvina žmogaus gyvenimo būdą, kas šviečia lavina protą.

Doros vystymasis ėjo labai pamažu, kadangi įvairūs doros priešai statydavo skersai kelio daug visokių kliūčių. Tų kliūčių statytojų šalininkų ir šiandien dar esama.

Dora yra dieviškoji žmogaus esmės dalelė, kuri ragina žmogų gerai daryti, nušviečia tamsiąsias gyvenimo puses ir daro žmogų blaiviai išmintingu.

Tikroji dora privalo turėti savo pradžią ir esmę iš išmintingų ir tikrų šaltinių, kuri daro žmogų laimingą, nenuskriausdama nė vieno žmogaus — artimo...

Apžvelgę stambiais žvilgsniais mokslo ir doros vystymosi ir jų atskiras ypatybes, pažiūrėkime į jų santykius ir kiek reiškia mokslas ir dora pasauly.

Pirmiau jau buvo minėta, kad doros mokslas — tai tikras pasaulio evoliucijos akstinas. Ir įrodymui to prisiminėme praeitį, kuri yra svarbiausiu evoliucijos liūdytoju. Jeigu atskirų tautų valdovai, būdami savo valstybės autoritetu, dorai ir išmintingai elgėsi, prisilaikydami doros ir tiesos dėsnių, tai ir jų tautos žengė sparčiai prie gerovės. Pavyzdžiais paimkime Aleksandrą, Cezari... Tiesa, bendrai imant, galime pasakyti, kad ir jų viešpatavime atsikldavo įvairių momentų, bet čia turime atsiminti, kad gyvenimas margesnis už genio plunksnas.

Mokslas ir dora vedė ir veda ne tik atskiras tautas, bet ir atskirus žmones prie laimės. Vienas duoda galę, kitas valdo valią — normuoja žmogaus veiksmus. Tose valstybėse, kuriose viešpatauja mokslas ir dora proporcingai laipsniui, ir tautos piliečių padėtis puiki. Doras mokslas padaro piliečius apšviestais ir kartu išmintingais žmonėmis, kuriems malonu triūsti savo ir valstybės naudai.

Labai klystume, jeigu nepaminėtume, kad mokslu tarpe, kaip paprastai gyvenime, yra blogu ir doru mokslu. Blogieji mokslai dažnai užstoja evoliucijai kelia, sudrumsčia pasauli, sukelia tautu tarpe goduma, šykštumą, naikina brolybės ryšius. Doros neprisilaikymas varo atskiras tautas į pražūtį. Patsai gyvenimas liūdiia, kad nors tautoje ir aukštai iškilusi kultūra, bet jei-

gu trūksta doros, tai visviena tauta smunka žemyn. Tą mes galime matyti, permetę akimis Europos tautas.

Lengvas ir saldus būtų gyvenimas dvidešimtajame amžiuje, jeigu sulig mokslo būtų pakilusi doros kultūra "Vita sine virtutis, mors est" — pasakęs tūlas mokslinčius. Pilnai teisingai jis tatau pasakė, nes dora, tai aukščiausias žmogaus privalumas, be kurio žmogaus gyvenimas mirusiu yra, tai privalumas atskirias žmogų nuo gyvulio. Dorą jau suprato ir senovės žmonės. Ypatingai šiandien dorai reikia skirti žymią vietą ir pradėti vaisingiau gyvenimą vykdyti.

Nutilus tarptautinei audrai, atskirų tautų gyventojai gyvendami ramų idealingą gyvenimą, savaime supras ir įskiepy savyje doros sėklas, kurios žiedeliai nušvies tamsiausias gyvenimo puses. Gyventojų dora padarys doromis tautas, o tautos — pasaulį.

Mums, krikščionims, doros įstatymus nurodė Kristus. Jais vaduodamiesi, mes visuomet paliksime tikros doros ribose.

A. N.

JUST LITTLE LINES.

Charity leads us more close to God and makes us dearer to Him.

Our life is like a flower, in spring it blossoms, in summer it blooms, in autumn it fades and in winter it dies.

A KIND WORD.

A kind word when spoken
Is not easily forgot
T'is life's joyous token
Its sweetness dieth not.

A STUDENT'S WOE.

One bright morning in college, after a sociable night, I was courageous enough to go to my History of American Literature Class without having prepared the assigned lesson and, unfortunately, was called upon to discuss Whittier's life after he had left college.

Believing matrimony to be the main reason why young people leave college before graduating, and seeing some hope therein to hide my ignorance, I answered that he got married and settled down.

The professor, assuming a more serious mood, asked firmly: "Did he marry only once?"

Naturally, having been asked such a question I thought sure he must have married more than once, and answered accordingly.

"How many children did he have?" inquired the professor, pressingly.

Confidently believing I was "getting away with it" I responded that I am not sure of the exact number, but am certain he had more than two.

Imagine my feelings, when in the next instant, the whole class burst into an uproar of laughter, for Whittier was an old bachelor, and had never married.

J. P. Paunys.

Ekskursijos Lietuvon Reikalai.

Žemiau dedame ekskursijos komisijos Centro Valdybai prisiųstą raportą, iš kurio bus matyt, kas ekskursijos reikalai daroma ir kaip jis stovi. Tenka pastebėti, kad norinčių ekskursijoje dalyvauti yra daug.

Būt geriausia, jei ekskursija Lietuvą pasiektų apie gegužės vidurį, nes tuomet prasideda tinkamas oras, o grįžtų prieš Vyčių Seimą. Ekskursantai tada papasakotų gyvų išpūdžių iš Lietuvos, tuo įnešdami gyvų minčių ir įvairumo Seime.

Būt geistina, kad ekskursijoje dalyvautų išmankštintų sportininkų, iš kurių sudarytų futbolo bei basebolo kamandas. Jos galėtų iššaukti Lietuvos sportininkus į rungtynes. Tai įneštų daug įvairumo pačion ekskursijon ir ja daugiau susidomėtų Lietuvoje.

Redakcija.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBAI.

Gerbiamieji:—

Ekskursijos laikas arti! Kol kas ekskursijos komisijos mažai kas padaryta.

Štai kuriose įstaigose teiravomės ir painformuoti buvom.

Polithania State Bank (Lietuvių Bankas), Pittsburgh, Pa., štai ką sako: Vaziuojant S. S. LEVIATHAN, nemažiau 30 asmenų, gaunama minimum kaina, patogiausios kambariai. Iš Southampton bėgyj 4 valandų gaus laivą nemažiau 4 tūkstančių tonų talpos į Klaipėdą. Kelionė iš New Yorke Klaipėdon atliekama 9 dienoms.

Tas pats patogumas galima gauti ir iš International Mercantile Kampanijos.

Iš Lithuanian Sales Corp. Boston, Mass., prisiunčiame jų laiško kopiją.

Prisiunčiame ekskursantų adresus, kurie jau mano vaziuoti, tai pasirodo, kad ekskursija galima įvykdyti.

Komisija ruošiasi patalpinti atsišaukimą "Vytin", vėliau išsiuntinėti laiškus į visas kuopas.

Lauksime jūsų palankaus atsakymo ir pasiūlymams,

Su tikra pagarba,

*Jonas J. Grėbliūnas, vice-pirm.
Anelė Aučiūtė, rašt.*

(COPIJA)

LITHUANIAN SALES CORPORATION,
BOSTON, MASS.

*J. J. Grėbliūnas,
Homestead, Pa.*

Gerbiamasis:—

Gavau Tamstos laišką kas link Vyčių ekskursijos Lietuvon ir, atsakydamas, turiu Tamstai pranešti, kad mūsų bendrovė ekskursiją Lietuvon jau rengia.

Mes jau esame užsakę Cunard Linijos laivą, kuris išplauks apie gegužės 14, 1924 iš New Yorke. Ekskursantai bus nuvešti tiesiog į Klaipėdą. Minėtame laive nebus pirmos klasės, todėl bus labai patogus visiems ekskursantams. Manoma, kad ekskursija bus atgal New Yorke rugpiūčio (August) 15.

Vien tik laivakortė ten ir atgal kainuos apie 320 dolerių vienam asmeniui. Žinoma, tos kainos dar nėra galutinės, nes mūsų planai dar nėra visi paruošti.

Be to, mes norime taip sutvarkyti, kad ekskursantai atvažiuavę būtų pavažinėti po Lietuvą iki birželio 15 ir nuo tos dienos iki liepos 15 jie būtų liusi patys vaziuoti, kur jiems patiktų. Nuo liepos 15 iki tol, kol bus atgal New Yorke, mes vėl juos kartu laikytume. Tas visas atsieis vienam asmeniui apie \$450.00.

Ekskursija Lietuvoje būtų po mano paties priežiūra. Ji būtų išvažinėta po visus Lietuvos svarbesnius miestus, kaip tai: Klaipėdą, Palangą, Juodkrantį, Šiaulius, Kauną, Birštoną, ir tt. Būtų surengti rautai, gegužinės ir kiti pasilinksminimai, kur galėtų susipažinti su visais Lietuvos veikėjais. Tikiuosi, kad pasisektų gauti audenciją pas Lietuvos Prezidentą. Ekskursantų visus iškaščius mes, žinoma, padengtume.

Vėliau mes Tamstai prisiūsime platesnias informacijas.

Linkėdami Tamstai viso gero,
pasiliegame,

Su tikra pagarba,

Jonas J. Romėnas.

EKSKURSANTŲ ADRESAI:

Rev. F. S. Kemėšis,
Caldwell Hall, Catholic University, Wash.D.C.

Adelė Rubliauskaitė,
309 S. Kildare St., Chicago, Ill.

Konstancija Tamoliūnaitė,
1639 Jefferson St., Gary, Indiana.

Antanas Petrulis,
726 West 18th Str., Chicago, Ill.

A. J. Valonis,
2201 West 22nd St., Chicago, Ill.

Albinas Kuperis,
2353 No. 15th St., Springfield, Ill.

J. Mileris,
1713 E. Adams St., Springfield, Ill.

A. Repšis,
914 Percy Ave., Springfield, Ill.

Miss A. K. Stasaitis,
43 Dean St., Norwood, Mass.

Pastabos.

— L. V. Centro Valdybos galutinai liko sutarta naujų narių vaju pradėt šių metų kovo 1 d., o baigt balandžio 30 d.

Kuopos turės galimybės tuo laiku ką nors surengti, kaip tai: prakalbas, paskaitas, vaidinimą ar kitokią pramogą, kurios vyriausiu tikslu būtų supažindinti su Vyčių organizacijos siekiniais, idealais, darbais ir drausme. Kuopos pačios pasirinkt priemonės, kurios geriausia atitikt vietos apyvokose ir kuriomis galima bus pasiekti norimų rezultatų.

Darant vaju, įrašinėjant naujus narius, reikia žiūrėti, kad įrašomi būtų patikimi asmenys, kad pasižymėtų padorumu, pasišventimu. Saugokimės jovalo! Geriau mažiau, negu jovalynė. Organizacija nariais ir dabar ganėtinai gausi. Mums reik siekti, kad organizacija ryškėtų narių prakilnumu, ištikimybe Vyčių idealams ir darbais.

— Š. m. vasario 7 dieną Pašalpos Skyriaus Komisija galutinai sutvarkė pašalpos skyriaus reguliaminą (taisyklę). Bus trys pašalpos skyriai. Pirmo skyriaus nariai mokės 35 centus į mėnesį. Pašalpos ligoj gaus 5 dol. į savaitę. Antro skyriaus nariai mokės 70 centų į mėnesį. Pašalpos gaus 10 dol. į savaitę. Trečio skyriaus nariai mokės 1 dol. į mėnesį, pašalpos gaus 15 dol. į savaitę. Pomirtinių nebus.

Vyčiams dabar nereiks glaustyti po įvairias pašalpinės draugijas, kurios labai dažnai prastai vedamos. Kai kurios jų puošiasi garbingais šventųjų vardais, o tarnauja liberalų užsėdams ir siekimams. Be to, būdamos lokalinėmis, jos neduoda savo nariams galimybės naudo-

tis pašalpos teisėmis išvažiuoti į kitą vietą.

Vyčiai, įvesdami pašalpos skyrius, darys taip, kad nepakenkus kitoms idėjinėms katalikų organizacijoms, kaip A.L.R.Kat. Susivienijimui ir A.L.R. K. Moterų Sąjungai.

— Šių metų pradžia Vyčių organizacijai pasirodė laiminga. Kuopos auga nariais, siunčia daugiau mokesčių į Centrą, delto ir Centre reikalai pradeda geriau eiti.

— Vyčių ekskursijos Lietuvon reikalai pamažu eina pirmyn. Norinčių važiuoti bus ganėtinai skaičius. Komisija subrusdo darbuotis.

Lietuvos Seimas svarsto švenčių sutvarkymo įstatymą. Lietuvos nepriklausomybės šventė numatoma gegužės 15 dieną — Lietuvos Konstitucijos priėmimo dieną. Jei taip liktų nustatyta, tai ekskursijos rengimo komisijai vertėtų pasidaruoti, kad ekskursija Kauną galėtų pasiekti pirm gegužės 15 d., kad galėtų pamatyti gražiausią, įdomiausią ir įspūdingiausią Lietuvos metinę šventę.

— Kai kurie laikraščių bendradarbiai tuos pačius rašinėlius siunčia keliems laikraščiams. Raštų, kurie bus išspausdinti kituose laikraščiuose, "Vyti" nedėsime. Įsitėmykite!

— L. Vyčių 90 kp. Harrison, N. J. paskyrė iš izdo ir prisiuntė į Centrą 10 dol. auką Vyčių spaustuvės skoloms išmokėti.

— L. Vyčių 104 kp. Mahanoi City, Pa. išrodė lyg numirusi. Dabar gavom gyvą įrodymą, kad ji numirt nei nemanė. Kuopos narių mokesčių dalį Centras jau gavo.

—"Mes žinojom, tik mes nežinojom, kad mes žinojom" — taip aiškinasi kuopos, kurias Centras pagrasino suspenduoti, nesulaukdamas narių duoklių.

Taip, kuopos žinojo, tik jos nežinojo, kad jos žinojo apie organizacijos drausmę ir prievoles.

IVAIRIOS PASTABOS.

— Klaipėdos sukilimo metinės sukaktuvės minėta Klaipėdoj ir Kaune. Lankyta kovose žuvusių kapai, sakyta kalbos, kuriose pabrėžta, kad gyvi lietuviai tol nenurims, kol sostinė Vilnius nebus atgautas Lietuvai.

— Š. m. vasario 3 d. Vašingtone mirė prezidentas Woodrow Wilson. Amerikoje jis vadinamas karo prezidentu. Amžinos atminties paminklą jis pasistatė garsiais "keturiolika punktų", kuriuos paskelbė 1918 m., ir Tautų Sąjungos iniciatyva.

— Š. m. sausio 13 d. Rygoj, Latvijos sostinėj, atidaryta lietuvių gimnazija.

— Lietuvos laikraščiai piktinasi latvių atviru pataikavimu lenkams, darant mirtiną žalą Lietuvai. Latviai, mat, norėtų, kad Lietuva, išsivadėjus Vilniaus ir trečdalis savo žemių, susitaikintų su Lenkija.

— Dr Vinco Kudirkos 25 metų mirties sukaktuvių atminčiai Naumiesty, kur jis mirė, ir Šakiuose, kur ilgokai gyvenęs, bus statomi paminklai. Yra susidarę komitetai, kurie tam tikslui aukas renka.

— Lietuvos Šaulių organas "Trimitas" paskelbė iš eilės antrą konkursą surasti gausingiausią šeimą Lietuvoj.

— Laikraščių pranešimu, Lenkijos žydai, išvengimui pogromų ir ekonominio boikoto, žydiškas pavardes keičia lenkiškoms. Lenkai džiaugiasi asimiliacijos ypatybėmis.

Iš Lietuvos.

Kartono gamyba Lietuvoje. — Iki 1923 metų Lietuvoje veikė trys kartono fabrikai: Kairiškių, Skleipių ir Varėnos. Praėjusių metų pabaigoje pradėjo kartoną gaminti dar du fabrikai: Kapėnų ir Biržinėnų. Šių penkių fabriku kartono gamyba šiais metais turės pasiekti 2,400 tonų. Susitvarkius eksporto sąlygoms, t. y. radus pastovesnes rinkas, mūsų kartono gamyba tuojaus gali būti padidinta 30%.

Lietuvos rinka per paskutinius dvejus metus suvartojė apie po 600 tonų per metus, t. y. 25% gamybos. Todėl galima numanyti, kad šiais metais mes turėsime kartono eksportui nemažiau 1,800 tonų, arba 150 vagonų.

Prieš metus kartono kaina Lietuvoje buvo 650 litų tonas. Eksportavo tik vienas fabrikas. Bet, einant konkurencijai tarp kartono fabriku, praėjusių metų galop kartono kaina mūsų rinkoje nukrito iki 450 litų tonai. Kartonas Lietuvoje liko pigesnis, negu kitur kur nors pasauly. Pavyzdžiui, Latvijoje tuo pačiu metu geltono kartono kaina buvo apie 800 litų tonas.

Praėjusiais metais ir Latvijoje susitvarkė kartono gamyba, ir dėl to mūsų kartonui jėjimas į Latviją buvo uždarytas, nes Latviai nustatė išvežamąjį kartonui muitą 300 litų tonui.

Mūsų eksportuojamam kartonui teko ieškoti naujų rinkų, kas žymioj daly ir pasisekė.

Pastaruoju metu kartono gamybai Lietuvoje tobulinti ir tvarkyti, o taip pat sudaryti tinkamų eksportui sąlygų visi Lietuvos kartono fabrikai padarė tam tikrą sutartį ir įsteigė Lietuvos suvienytą kartono fabriku biūrą.

Šiuo metu visi mūsų kartono fabrikai gamina geltonąjį medžio kartoną. Bet artimuoju laiku vienas tų fabriku pradės gaminti baltai medžio kartoną, kurio Lietuva kasmet suvartoja iki 400 tonų.

"Lietuva".

Sukilimo sukaktuvės. — Sausio 15 d. Klaipėdos kraštas šventė metines sukilimo sukaktuves. Pats Klaipėdos miestas nuo pat ryto buvo pasipuošęs Klaipėdos krašto ir Lietuvos tautinėmis vėliavomis. Visose valdiškose ir privatinėse įstaigose darbas visą dieną buvo sustabdytas. 10 val. ryto buvo aplankyti žuvusių sukilėlių kapai, o 11

val. Klaipėdos Teatro Aikštėje įvyko kariuomenės paradas. Prie Aikštės buvo susirinkusios tūkstantinės minios. Tą dieną klaipėdoj buvo gana daug privažiavusių iš viso Klaipėdos krašto, o taip pat ir iš D. Lietuvos. 7½ val. vak. Klaipėdos Miesto Teatre sukilimui paminėti mūsų Valstybinė Drama suvaidino Bernard Shaw veikalą "Atskalūnas".

Pereitų metų derlius. — Statistiniais daviniais, pereinamais m. rugių derlius Lietuvoje siekia 12,801,000 cent., kurių vietiniam suvartojimui reikalinga 10,813,300 centn., perteklius gi siekia 1,987,700 centn., kviečių derlius siekia 1,718,000 centn., iš kurių 956,100 centn. reikalinga vietiniam suvartojimui ir 761,900 gali būti išvežta užsienin; miežių surinkta 3,500,000 centn., vietiniam suvartojimui reikia 2,816,600 centn., perteklius siekia 683,400 centn.; avių derlius 6,777,000 centn., iš kurių Lietuvai reikalinga 6,310,000 centn. ir 467,000 pasilieka eksportui; bulvių derlius — 31,460,000 centn., iš jų 25,396,000 centn. reikalinga vietiniam suvartojimui ir 6,064,000 centn. pasilieka, kaipo perteklius; žirnių derlius — 1,250,000 centn., vietiniam suvartojimui reikia 743,500 centn. ir perteklius — 506,500 centn., sėmenų derlius — 521,000 centn., iš jų Lietuvos reikalams — 333,500 centn. ir perteklius — 187,500 centn.; linų pluošto derlius — 547,000 centn., Lietuvos reikalams — 217,500 centn. ir perteklius 329,000 centn. Į šiuos skaičius įeina ir Klaipėdos krašto derlius.

Kiek mūsų studentų Vokietijoj. — Vokiečių Atstovybė Lietuvai praneša, kad praėjusių 1923 metų vasaros semestrą Vokietijos aukštasis mokyklas lankė viso 621 Lietuvos pilietis. Prūsijoje 459, Bavarijoj 43, Saksonijoj 40, Würtberge 2, Badene 19, Thūringene 14, Hessene 28, Hamburge 13, Mecklenburg—Schwerine 3. Viso 621.

Tautinių rūbų glėbimo draugija. — Klaipėdoje pas p. Braką buvo susirinkę iš miesto ir apylinkės didokas būrys lietuviškus rūbus dėvinčių moterų ir mergaičių. Susirinkimas nutarė steigti draugiją, kuri rūpintųsi lietuviškus tautinius rūbus propaganduoti, nes jie daug yra tobulėsniai ir gražesni už šių laikų moderniškuosius. Draugijos nariais busią priimamos tik tos moterys ir mergaitės, kurios visuomet nešiojo lietuviškus rūbus. O didž. Lietuvoje bene einama prie kūrimo draugijos išsigimstančių prancūziečių madoms plėsti?!...

Areštuoti už pinigų dirbimą. — Naktį sausio 19 į 20 d. politinės policijos Ukmergėj areštuoti dvarininkas inž. Bogumilas Kulvietis ir dar keletas asmenų. Jie visi kaltinami padirbime ir platinime Lietuvos Banko banknotų.

Prekyba su užsieniais. — Pereitų metų gruodžio mėnesį užsienin iš Lietuvos išvežta įvairių prekių 17,193.-634 lit., per tą pat laiką Lietuvon įvežta — 13,930.604 lit. sumai. Tame mėnesyje išvežimas viršijo įvežimą 3,563.-030 litų.

Amerikiečių įstaigos gyvuoja. — Sausio 17 diena socialistu "Naujienos" pranešė, jog Lietuvių Prekybos Bendrovės isteigtas Lietuvos Tarptautinis Bankas Kaune susibankrūtijęs.

Dabar V. M. Stuloinas. Chicago's Skyriaus vedėjas gavo laiška. rašvą sausio 21 diena iš Kauno nuo p. J. J. Romano, Lietuvių Prekybos Bendrovės prezidento, kad visos tos naskalos naleistos per "Naujienas" yra melas. Lietuvos Tarptautinis Bankas gyvuoja. Visos nelaidos. siustos per Lietuvių Prekybos Bendrove ir jos skvrius bei azentūras. yra pilnai amokamos taip greitai. kaip yra pristatomos dėl amokėimio. Kaip bankas. taip ir visi kiti įvostmentai Lietuvių Prekybos Bendrovės Lietuvoje yra gerame stovyje.

Be to. Lietuvos laikraščiai su pasigėrėjimu rašo apie naujus namus, kuriuos Am. Liet. Prekybos B-vė Kaune statanti.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE.

Lygiai kaip Rusijoje. — Vilniuje pasirodė dešimt milijoniniai lenkų banknotai. Jie esą daug mažesnio formato už milijoninius banknotus. Delto kai kurie Vilniaus laikraščiai abejoja, ar tik naujųjų banknotų vertė nepasidarys mažesnė, negu milijoninių pasirodymo metu.

Nuolat ištremtinėja. — Vilniuje lietuvių vakarinių kursų vedėją mokytoją O. Montvilaitę okupantai užsienin ištremia. Del kokios tai priežasties daroma, jokia apkaltinimo nepareikšta.

Vaikus terorizuoja. — Trinapolio prieglaudos mokiniai okupantų vis dar tebetampomi, tardomi, į žvalgybą šaukiami. Jų apkaltinimui okupantai nieko nesuranda.

— **“Ryto” mokyklos.** 1923/4 metais Vilniaus “Ryto” draugija turi 75 mokyklas sodžiuje ir 2 Vilniuje. Vilniaus ir Švenčionių “Rytas” drauge turi 148 mokyklas.

— **“Ryto” Valdyba.** “Ryto” d-jos naujai išrinkta valdyba prezidiumą išrinko tokį: pirmininkas kun. P. Kraujalis, vice-pirmininkas dir. M. Šikšnys, išdininkas ir sekretorius p-lė O. Žebrauskaitė.

DRAUGAMS-ĖMS VYČIAMS AMERIKOJE

Žemaičių Moksleivių Ateitininkų Susišelpimo Fondo “Ateitis” Centro Valdyba prašo gerbiamųjų draugų-ių, rinkusių šiam fondui aukas Amerikoje, kaip galima greičiau prisiųsti surinktąsias aukas ir likusius kvitarus, nes jie Fondo Valdybai labai reikalingi.

Be to, reiškiamo nuoširdžiausios padėkos gerb. p. p. B. Jakaičiui, A. Stančiui, J. Simonavičiui, p-lei Z. Kisieliūtei ir p-lei O. Šimbelaitei už malonų pasidarbavimą ir prisiųstas aukas, taip pat nuoširdžiai dėkojame tiems, iš kurių dar teblaukiame aukų.

Su gilia pagarba,

Fondo “Ateitis” Reikalų Vedėjas

Pr. Valančius.

P. S. Aukas ir kvitarus siųsti šiuo adresu:
Pr. Valančius, *Telšiai*. Gimnazija. *Lietuva*.

— x —

Ivairenybės.

Lietuvės valdė Rusiją. — Rusijos imperatorės Katrynos I ir II, pasirodo, abi buvo paprastos lietuviškos. Apie pirmąją patys rusai enciklopedijose taip rašė: Katryna pirmoji, Rusijos imperatorė, viešpatavo nuo 1725 metų sausio 28 d. iki 1721 m. gegužės 6 d. Lietuvos ūkininko Samuelio Skauronskio duktė. Našlaitė likusi gyveno pas pastorių Gliuką. 16 metų ištekėjo už švedo dragūno, kurį rusai 1703 metais nelaisvėn paėmė. Petras Didysis paėmė ją iš Menšikovo namų. Jų sutuoktuvės buvo 1712 m. vasario 19 d. Petriui Didžiajam mirus, ji buvo visos Rusijos imperatore apskelbta. Rusiją valdė virš dviejų metų.

O apie antrąją Katryną pasinaudosime Kultūros Muzejuje esamomis žiniomis.

Katryna II paeina iš Vaškų parapijos, Titkonių kaimo, neturtingo lietuvio Augusto Svirplio vyresnioji duktė Sofija. Ji buvo gan graži, kaip šeiva tiesi mergaitė, raudonais skruostais, plačiomis mėlynomis akimis, storais gelsvais plaukais, ramaus inteligentinio būdo. Jos kūno pastatams nieko netrūko. Augustas neturėdamas žemės sunkiai vertėsi ir savo šeimos negalėjo išmaitinti. Paaugusioms dukterims teko svetimiems tarnauti. Pirmus metus Sofija tarnavo už kambarinę Šiaulių parapijoje Ginkūnų dvare, vėliau Liepojuje vienam turtingam vokiečiui. Gabi iš mažumės Sofija greitai pramoko vokiškai kalbėti. Miesto rūbai ir avalai darė ją tikra miestiete. Savo pono rekomenduojama ji gauna tarnybą Vokietijoje pas Anhaltcerbskį kunigaikštį Holštinijoje.

Bevaikė Rusijos carienė Elzbieta, norėdama užtikrinti sostą Romanovų dinastijai, apskelbė savo ipėdiniu tolimą giminaitį Holštinijos hercogą Petrą Ulrichą, kuris 1742 metais buvo pakviestas į Petrapilį. Prieš išvažiuodamas aplankė jis Anhaltcerbskį kunigaikštį, kur pamatė gražią tarnaitę Sofiją Svirplytę. Ji iš kart labai jam patiko. Kalbino ją maloniai ir tt. pagaliau prisipažino norįs ją vesti. Jis atvykęs į Petrapilį išpildė duotąjį Svirplytei garbės žodį ir be didelių ceremonijų susituokė su ja. Svirplytė virsdama pravoslavė gavo Katrynos vardą. Ji mokinosi rašto ir pirmas jos mokytojas buvo Deržavinai. Staigiai mirus Petriui Ulrichui, jo žmona Katryna buvo 1761 metais birželio 28 d. apšaukta Rusijos imperatore. Dabar jos puikybei nebuvo ribų. Visai ji užmiršo Lietuvą, kuri jai viešpataujant buvo prijungta prie Rusijos. Tarsi norėdama paslėpti savo kilmę, Titkonių kaimą apgyvendino rusais, kurie ilgainiui visai sulietuvėjo.

Po ilgo laiko imperatorė Katryna prisiminė savo jaunystės draugę Teresę Mikoliūnaitę, paeinančią iš to paties kaimo, kurią pasikvietė į Petrapilį. Tai buvo rami ir tvirta būdo kaimietė mergaitė. Sostinės gyvenimas ir naujos aplinkybės nedarė į Teresę didelių permąnų. Kokia ji atvažiavo, tokia ir pasiliko. Mikoliūnaitė, kaip ištikima katalikė, uoliai lankė Šv. Kotrynos bažnyčią Nevskio prospekte. Eidavo ji ne trotuarais, bet gatvės viduriu, pasikėlus sijoną. Carienės tarnai juokuodami sakydavo: “Teresė norinti viešai parodyti savo iš carienės gautą švenčių dovanoms apatinį”. Po kurio laiko carienė nupirkusi netoli Teresės gimtinės šono dvarelį ir dovanoją jai. Šis dvarelis dabar Teresdvary vadinasi. Dvare buvo koplyčia ir kurį laiką kunigas gyveno. Jis gimusius užrašydavo į Subačiaus bažnyčios knygas, pažymėdamas “baptisatus in Ecclesia filiali Teresdvorensi”.

Tiek apie Rusijos imperatorę Katryną II, kurią rusai laikė dukterimi hercogo Analtcerbskio.

Milžiniškas laivas. — Du prancūzų inžinieriai Parymantje išdirbo projektą penkiolikos aukštų laivui vieno milijono tonų įtalpos. Šis laivas bus du kart didesnis už amerikoniškąjį “Leviathaną” ir talpins 20 tūkstančių keleivių. Laivas bus greičiausias už visus dabar pasauly esamus laivus. Jis Atlanto vandenyną perplauks per pustrėčios dienas.

Prancūzų pastangos daugintis. — Prancūzijos politikai ir mokslininkai galvoja kokių priemonių imtis, kad išsigimstančią prancūzų tautą, nuo taip tokio staigaus nykimo sulaikytų. Šiam tikslui daug priemonių sugalvota ir dar daugiau galvojama. Viena iš nesena išrastų priemonių yra ši.

Nesena Prancūzijos senatas priėmė įstatymą, kuriuo einant visi vyriškosios lyties vaikai gimę iš maišytos poros, kurioje bus motina prancūzė, o tėvas kitatautis, vaikui sukakus 20 metų amžiaus, bus prancūzais laikomi. Šiuo būdu Prancūzijos senatas tikisi pasigaminti kasmet 30,000 prancūzų.

Vokiečiai šitokią prancūzų sumanymą vaikiška idilija laiko. Anot jų, menki gali būti rezultatai, jei reta prancūzė neatsisako motinos pareigų ir laikosi vienavakės sistemos. Kitas gi moteris tur būt tik delto moteri-

mis galima esą vadinti, kad jos sijonus dėvi; pas jas ir barzdos ir ūsai jau auga. O kitos pradėjusios net kelnes dėvėti.

Taip ironizuoja išsigimstančius prancūzus veislingi vokiečiai.

Dar labiau keistas senatoriaus Massabo projektas, įneštas senatui svarstyti. Jei tas projektas būtų priimtas, tai Prancūzijoje valdininku galėtų būti tik tas, kuris turėtų nemažiau kaip trejetą vaikų.

Jei tam sumanymui būtų lemta įstatymu tapti, tai žymiesiems Prancūzijos diplomatomams, kaip antai Puanquare, ir kitiems, reikėtų savo vietas apleisti, nes jie neturi po tiek vaikų...

Oro kreiceris "Diuxmuiden"... — "Diuxmuiden" vokiečių cepelinas "L. 72". Jį prancūzai gavo iš Vokietijos, einant Versalio taikos sutartimi. Šis oro laivas didžiausias visame pasauly. Orlaivis turėjo septynias valtis, kurių paskutinėse penkiose buvo po vieną motorą 260 arklių jėgos. Pirmoje priešakinėje valtyje kapitono kajutė, kur buvo šeštas atsarginis motoras. Septintoji valtis keleiviams skirta. Orlaivio kroviniai, žmonėms maistas ir motorams kuras 15 tonų (900 pūdų) siekė. Be to, orlaivis turėjo galingą radio stotį. Orlaivis Viduržemio

jūroje žuvo, o su juo kartu geriausių prancūzų lakūnų 55 žmonės.

"Trimitas".

AUKSO KASYKLOS JŪROSE.

1922 gegužės mėnesį nuskendo anglų garlaivis "Egypt". Jis vežė 160,000,000 dolerių aukso.

Viena švedų kompanija, vadovaujant kapitonui Malinbourg, po ilgų ir smulkių tyrinėjimų užtiko laivą maž daug 6 mylių atstumo nuo vietos, kur nuskendo.

Dabar mėgins iškasti auksą iš jūrų.

KIEK BOLŠEVIKAI NUŽUDĖ.

Prancūzų spauda paduoda, kiek žmonių yra nužudžiusi bolševikų valdžia per savo viešpatavimo laiką. Pasirodo, kad tas skaičius siekia daugiau, negu pusantro milijono. Nužudytieji sulig profesijos taip skiriasi: 1) arcivyskupų ir vyskupų — 28; 2) kunigų — 1215; 3) profesorių — 6575; 4) gydytojų — 8800; 5) karininkų — 54650; 6) kareivių — 250,000; 7) žandarmerijos oficerių — 10,500; 8) žandarų — 48,500; 9) žemdirbių — 12,950; 10) inteligentų — 355,250; 11) darbininkų — 192,350; 12) ūkininkų — 315,000.

Kas Jaunimo Veikiama.

DETROIT, MICH. — Š. m. vasario 6 d., L. Vyčių 79 kp. laikė mėnesinį susirinkimą. Narių atsilankė nepaprastai daug. Už stalo užėmė vietas gražūs ir bijūnėliai, jaunikačiai, iš kurių susideda šių metų valdyba.

Po visų raportų sekė nutarimai. Nutarta statyti didelį veikalą Vyčių naudai. Tuomi rūpinsis M. Šimonis ir F. Stankus. Tikimės, kad jie veikalą išskirs gražų, nes kuomet jie ką nors apsiima, tai pagirtinai atlieka.

Vytės rengia "Leap Year" šoki (vas. 28 d.) Mokyklos svetainėje. Komisijon įėjo: A. Šeiriūtė, L. Krištopaitė, E. Viliūtė ir D. Gustaitė. Jos jau iškalno galvoja įvairumus ir tikrina, kad šis šokis patenkins asmenis visų amžių. Bus "Tea Room" ir daugybė kitų dalykų.

Nutarta laikyti susirinkimus tik pirmą seredą mėnesio, gi kitos trys savaitės bus praleistos žaislams ir programėliais. P. Staupas pasižadėjo mūsų Vyčius išmokyti daug naujų žaislų. Geidžiama tik, kad jaunimas gausingai lankytūsi.

Ūpas Vyčių tarpe geras, ir galima tikėtis šie metai atneš gerų vaisių, nes planai darbuotės praktiški ir siekiami praklinūs.

Į darbą, jaunime!

Lyros Sesutė.

CLEVELAND, OHIO. — Sausio 14 d. L. Vyčių 25 kp. laikė metinį susirinkimą.

Gerb. kun. Vaičekauskas pasakė kalbą, išreikšdamas Vyčiams linkėjimų ir patarimų.

Sekė įvairūs raportai iš Katalikų Sąryšio, Spaudos Dr-jos, Tautos Fondo 22-ro skyriaus, našlaičių fondo. Visur veikiama.

Vyčių choras, vadovaujant muz. Čižauskui, kovo antrą dieną rengia koncertą. Susideda ir bažnytinis choras. Tik nelaimė su vedėju muz. Čižausku. Einant skersai gatvę, sužeidė automobilius ir kurį laiką negalės mokyti.

Duota raportas iš rengto vakaro. Statyta "Išgriovimas Kauno Pilies". Viskas pavyko gerai: programa išpildyta gerai, žmonių buvo daug, pelno liko.

Nutarta keletas naujų vakarų rengti.

Plačiai apkalbėta sporto reikalai. Sulaukus pavasario bus sudaryta baseolininkų ir kiti sporto skyriai.

Einant prie naujos valdybos rinkimų, nariai išsireiškė, kad pereitų metų valdyba savo pareigas ėjus sąžiningai, buvus veikli, energinga.

Šiems metams išrinkta tokių asmenų valdyba: J. Kuzas — pirm., J. V. Sadauskas — vice-pirmin., Al. Baltrušaitė — nut. raštin., J. Ūselis ir A. Buknis — fin. raštin., A. Jaktaitis, O. Pastarnokiūtė ir Urš. Damidavičiūtė — izdininkai (?), St. Palšis ir kitas Vytis — tvarkos prižiūrėtojai.

Nauja valdyba pasižadėjo dirbti pagal visų išgalių.

Kuopos mėnesiniai susirinkimai būna kas antrą pirmadienį kiekvieno mėnesio 7:30 vakare Lietuvių svetainėje.

M. A.

LAWRENCE, MASS. — Sausio mėn. pradžioj L. Vyčių 78-ta kp. laikė metinį susirinkimą, kurs buvo gyvas ir rimtas. Apsilankė kuone visi kuopos nariai. Dalyvavo ir gerb. kun. kleb. F. A. Virmauskas ir kun. M. Juras.

Šį kartą prie kuopos prisirašė 6 nauji nariai: A. Baronas, O. Lendsbarkitė, P. Grigaliūnaitė, M. Kosmaičiūtė, Iz. Zolubytė ir Z. Rimaitė, kuri persikėlė iš 2-ros kp. Lewiston, Me.

Padaryta eilė gražių nutarimų:

Prieš užgavėnes ruošti pasilinksminimo vakarą.

Uoliai dalyvaut vasario 16-tos apvaikščiojime.

Šv. Kazimiero dienoj — kovo 4-tą — ką nors rimto surengti.

Gavėnės laiku pastatyti scenoj religinio turinio veikalą — "Piloto Duktė".

Kun. F. A. Virmauskas patarė duot gerų "interteiments", kas galėtų čia augusį jaunimą užinteresuoti ir pritraukti prie Vyčių organizacijos. Taip pat patarė Vyčiams išigyti vasarnamį Lawrence "Palangoj", kur jaunimas vasaros metu galėtų smagiai pasilinksminėti. Pasižadėjo Vyčiams visame pagelbėti. Vyčiai visa tai didžiu džiaugsmu priėmė. Šios kolonijos Vyčiai gal pasididžiuoti savo vadais ir prieteliais, kokius jie tur asmenyse gerb. kun. F. A. Virmauskio ir kun. Pr. M. Juro.

Toliau sekė rinkimas kp. valdybos. Paliko veik visi tie patys iš senos valdybos, būtent: Ap. Kaleva — pirmin., Val. Lendsbarkiuotė — pagelb., Pr. Juknevičaitė — fin. rašt., L. V. Venčienė (Čebatoriūtė) — nut. rašt., K. Banevičius — išdin., O. Lendsbarkiuotė, J. Zalubiūtė ir M. Kosmaičiūtė — izdo globėjos, J. Kriviūtė ir Z. Rimaitė — vietinio Federacijos skyriaus atstovės.

Susirinkimas baigta malda.

Vytė Liudytė.

LEWISTON, ME. — Š. m. sausio 13 dieną L. Vyčių 2-ra kp. laikė pusmetinį susirinkimą. Rinkta nauja valdyba. Perėjo tie patys asmenys: Val. Vaičiulaitė — pirmin., Ona Bikulčienė — vice-pirmin., P. Jasiūnas — fin. rašt., Emilija Rybokaitė — prot. rašt., A. Varneckis — išdininkas.

Skaityta laiškas nuo gerb. kun. N. Pakalnio iš Brooklyn, N. Y., kuriame jis pasižada aplankyti mūsų koloniją su prakalbam. Laukiam jo apsilankant.

Nors mūsų kolonijos Vyčių kuopa negausinga nariais, bet turi darbingą valdybą, kuri nenuilstamai darbuojas dėl jaunuomenės ir Tėvynės Lietuvos. Mūs kuopa yra gausiai parėmusi Vyčių spaustuve ir kitus organizacijos reikalus.

Turim jaunamečių skyrių, kuriam vadovauja ir mokiama Vytės V. Vaičiulaitė ir Em. Rybokaitė. Ateity tikimės sulaukti gerų tėvynainių.

P. J., fin. rašt.

CAMBRIDGE, MASS. L. Vyčių susirinkimas. — L. Vyčių 18-ta kuopa laikė savo metinį susirinkimą sausio 20 d. š. m. bažnytinėje salėje tuojaus po sumos. Į susirinkimą apsilankė beveik visi nariai ir rimtai svarstė dalykus. Išduota kai kurie raportai. Buvo skaitytas laiškas iš L. Vyčių Centro. Toliau buvo renkama nauja valdyba. Pirmininku liko išrinktas Petras Rudaitis, vice-pirmin. P. Kisieliū, rašt. J. Barus, fin. rašt. O. Šimbelaitė, kasin. V. Širka, knygų peržiūrėtojai: K. Bukaveckiuotė ir A. Lenkauskio, korespondentas A. Vasiliauskas, Teatrų vedėja O. Šimbelaitė, maršalka J. Baranauskas.

Geros kloties naujai valdybai darbuotis tautai ir bažnyčiai!

S. K.

SO. BOSTON, MASS. — Pernai metais iš Vyčių 17 kuopos buvo likęs negausus būrelis tikrų narių, kuriems Vyčių idealai buvo arti širdies ir kuriems jie iš pasišventimo tarnavo. Ir nemažai liko padaryta. Pastatė vieną vaidinimą, surengė dvi vakarieni, vienas prakalbas, vieną pikniką, kurs davė gražaus pelno, surengė 16 pasilinksminimo pramogų. Aukavo Šv. Kazimiero Spaudos Dr.-jai Kaune 100 dol., Lietuvos Vyčių spaustuvei — 50 dol., L. Katalikų vasarinei mokyklai — 25 dol., bažnyčiai — 20 dol., parapijos bazarui — 15 dol. Vyčių spaustuvei skolino 50 dol.

Šiems metams jau yra padaryta keletas gerų nutarimų, kurie, be abejo, bus įvykdyti Dievo garbei ir tautos labui.

Koresp.

—x—

REDAKCIJOS ATSAKAI.

J. Stas—niui. "Dainelė" netinka.

Vyčiui. Korespondencija per daug sena. Kiti laikraščiai senai tą įvykį paminėjo. Duokit naujesnių.

B. S. Lietuvaitei. Eilutės "Mūsų Šeiminkas" netinka.

E. Mičiūnaitei. "Apleidžiant Tėvynę", "Linksmas sutė", "Aiški siela" — gavom. Mintys geros, tik eilaviemas netaisyklingas. Mėginkit proza.

Peter Ka—chus. "My dear beloved Country" netinka. Eilės rašomos prisilaikant tam tikrų taisyklių.

MŪSŲ MINTYTOJAI.

(*Surinkta iš Vidūno veikalų: "Apšvietimas" ir "Slaptinga žmogaus didybė"*).

Visuose žmonėse galima pastebėti vieną ir tą patį pamatinį norą — tai norą gyvu būti. Gyvenimas yra džiaugsmo versmė. Vien sąmonėje surandame visą gyvenimą. Todėl išmintingu būti yra tikriausias žmogaus būdas būti gyvu.

Siaučiant gyvenimo vėtroms prigimties jėgos iš lengvo bunda.

Teisiu būti yra tiekiau, kaip sąžinės klausyti. Sąžinės įsakymai yra liūdymai žmogaus kilimo. Tik nereikia jų sukeisti su baime. Tūli, ką pikta padarę, ir pasibijodami bausmės, tiki sąžinę juos kremtant. Tačiau čia nėra sąžinės, o tik bausmės bausmė. Sąžinė žmogų tik ragina šį daryti, kitą nedaryti. Sąžinės įsakymus pildant ji pasirodo žmogaus gyvenimo didžiausiu tvarkdaru ir sutvertoju.

Tikyba yra daug aukštesnis gyvenimas negu paprastasis. Tikėti yra parimti išmintyj.

Nėkuomet geniališkasis mokslas nėra prieš protą, bet jisai stovi visados aukščiau už jį. Iš geniališko regėjimo paeina visi didieji dailės veikalai. Žmogaus uždavinys yra, savo genijų surasti, iškilti iš žemiško, iš prigimties žmogaus.

Duok meilei vyrauti savo pasielgime prieš kitus, o ne neapykantai, ir meilė tavyje vis galingesnė pastos, kol nepajusi su laiku savo esybę esant meile.

Visuomet savyje reikia auginti, skaidrinti vidaus pajautimus, aiškinti ir patvirtinti didybės žymius, reikia leisti apsireikšti kas aukšta ir prakilnu.

Žmogui pridera mylėti ir širdyje laikyti kas gera, gražu ir tiesa. Ir žemiausias jaučia savyj pasiilgimą to, kas aukšta, kas amžina.

Tikrai pasimelsti yra su sąmone, su dvasia pakilti į visa tą, kas aukšta, kreipti širdies meilę į išmintį, sąmonę, į grožybę, teisingumą ir tt. Tikroji malda yra ieškoti Dievo valstybės, gyventi tame, kas aukščiau stovi už visus gamtos apsi-reiškimus, "mylėti Dievą".

Skaitant mokslo raštą patirsi viduje atgaivinantį skaistumą, skaitytojui yra liūdymas, joga tas mokslas yra išmintingas.

Didžiausi paikumai, bet ir bauriausieji nežmoniškumai pareina iš keršto ir neapykantos.

Žmogaus karštumas visuomet gamino vien žuvimą ir naikinimą. Žaibai neduoda naudingos šviesos.

Mėsos valgis žmogui nėra tinkamas valgis. Tiesiog baisu yra gyvulį žudyti ir jo lavonu misti. Nedaug skiriasi tokis būdas nuo žmogžudžių būdo. Žmogaus kūnas, mat, visai gyvuliškas dalykas.

Valgis ir gėrimas turi būti skanus, o dargi ir labai. Jo skanumas yra liūdimas, jog jis tinka kūnui maitinti. Bet kuomet valgiai ir gėrimai vien jų skanumo dėlei vartojami, tuomet jie jau pačiam žmoniškumui pavojingi.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasios Vadas — *kun. Ignas Boreišis*,
3553 Dix Ave., Detroit, Mich.

Pirmininkas — *komp. Aleksandras Aleksis*,
46 Congress Ave., Waterbury, Conn.

Vice-Pirmininkas — *Mikas Bagdonas*,
717 W. 18th St., Chicago, Ill.

Raštininkas ir Administratorius —
Vincas Rūkštalis,
4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

Izdininkas — *Antanas Valonis*,
2322 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Izdo Globėjai — *A. Rubliauskaitė*,
309 So. Kildare Ave., Chicago, Ill.

J. Gedminaitė,
1800 S. 11th St., Springfield, Ill.

Redaktorius — *Matas Zujuš*,
4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

Literatinė Komisija:

Kun. F. Kemėšis,
Catholic University, Caldwell Hall,
Washington, D. C.

Kun. A. Tamoliūnas,
726 Talbot Ave., Braddock, Pa.

Kun. dr. Ignas Česaitis, "Draugo" Red.,
2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.

K. A. Karužis,
St. Francis Seminary, St. Francis, Wis.

K. Jonaitis,
4943 W. 15th St., Cicero, Ill.

D. Gustaitė,
9550 Cardoni Ave., Detroit, Mich.

KIEKVIENAS VAIKINAS, KIEKVIENA MERGELĖ PRIVALO SKAITYTI IR PLATINTI JAUNIMO LAIKRAŠTĮ

"PAVASARĮ"

"PAVASARIS" yra įvairiausias, visas jaunimo lavinimo sritis apimęs, laikraštis. Jis turi šiuos skyrius:

Meno—Literatūros—Spaudos skyrių, kur talpinama eilėraščių apsakymėliai, nurodymai jauniems rašytojams, spaudos naujienos ir tt.

Mokslų organizacijos skyriuje rasite jaunimui prieinamų mokslų straipsnių, nurodymų visais organizacijos klausimais.

"Šventoji Ugnis"—seka ir nagrinėja blaivybės abstinencijos reikalus.

Eucharistikos Skyrius—pamaldumo, religijos ir doros gynimo reikalams.

"Kūno kultūra"—gimnastikos ir sporto klausimui populiarinti.

"Pavasaryje" dedama trumpų žinučių iš jaunimo gyvenimo, įvairių balsų—atsiliepimų iš visų gyvenimo sričių.

"Klausimų Dėžutė"—įvairiems klausimams gvildinti.

ĮDOMIAUSIAS IR LINKSMIAUSIAS SKYRIUS TAI

Juokų Krepšelis

kur talpinama juokingų eilėraščių, juokų, juokingų žinių agentūros "Piktos" telegramos, ir tt. Tad visl kas gyvas, jaunuoliai ir jaunuolės užsirašykite patys ir kitus prikalbinkite užsirašyt "Pavasarij"! **Kaina:** Lietuvoje metams 5 litai, 6 mėn. 2.1.75c., 3 mėn. 1.1.35c. Užsirašykite visiems metams ir užsimokėkit iš kalno; tada nerūpės atsilyginimas ir laikraštį gausit kas dvi savaitės paveikluotą, "Juokų Krepšelyje" su karikatūromis (juokingais-pašaipos piešiniais).

Nė vienas nebus siunčiama, kuris neatsiųs naujo užsakymo. "Pavasaris" bus labai įvairus.

Redakcijos Administracijos adresas:
Kaunas, Ožėškienės g. 12 Nr.

ADMINISTRACIJA.

BROLIAI!

SKAITYKITE IR PLATINKITE MĖNESINĮ MOKSLEIVIŲ
LAIKRAŠTĮ

"ATEITIŲ"

"ATEITIS" duoda įvairių mokslų žinių, taisybos, dailės, lietuvių kalbos, istorijos dalykėlių, mūsų žmonių kūrybos (folkloro) dalykų, recenzijų ir korespondencijų.

"ATEITIS" savo skiltyse deda pasižymėjusių ir jaunųjų mūsų rašytojų raštų raštėlių, jų poezijos krislelių.

"ATEITIS" seka lietuvių moksleivių gyvenimą, gindama jų kūno ir dūšios reikalus, stengdamosi apšviesti visą moksleivių gyvenimą, jų vargus ir nelaimes, tobulybės ir ydas.

"ATEITIS" seka ne tik lietuvių, bet ir kitų tautų moksleivių gyvenimą.

"ATEITIS" dėl savo turinio įvairumo tinka netik moksleiviams ir jaunimui, bet ir kiekvienam susipratusiam lietuviui.

"ATEITIS" eina sąsiuviniais po 64 pusl. kiekvienas.

Turėdami vilties, kad lietuvių visuomenė, o ypač broliai amerikiečiai, kurie tiek daug prisidėjo Tėvynės Lietuvos prikėlimui, mus parems, drąsiai varom pasibrėžtąjį savo darbą toliau. Todėl nuoširdžiai prašome brolių amerikiečių palaikyti mūsų organą ar tai prenumerata, ar aukomis, ar "Ateities" platinimu, arba raštais.

"ATEITIS" kaina metams—20 litų, pusel metų—10 litų.

"ATEITIS" adresas: Lithuania, Kaunas, Ožėškienės g-vė
No. 12.